

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KENT PARKLARINDA PEYZAJ DÜZENLEMELERİ: İSTANBUL-
ÜSKÜDAR ÖRNEĞİ**

HAZIRLAYAN
NUR BANU METİN

DANIŞMAN
DOÇ. DR.NURHAN KOÇAN

BARTIN-2019

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

KENT PARKLARINDA PEYZAJ DÜZENLEMELERİ: İSTANBUL-ÜSKÜDAR
ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Nur Banu METİN

JÜRİ ÜYELERİ

Danışman : Doç. Dr. Nurhan KOÇAN - Bartın Üniversitesi
Üye : Doç. Dr. Ercan GÖKYER - Bartın Üniversitesi
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem KAPTAN - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
AYHAN

BARTIN-2019

KABUL VE ONAY

Nur Banu METİN tarafından hazırlanan “KENT PARKLARINDA PEYZAJ DÜZENLEMELERİ: İSTANBUL-ÜSKÜDAR ÖRNEĞİ” başlıklı bu çalışma, 13.06.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Nurhan KOÇAN .....

Üye : Doç. Dr. Ercan GÖKYER .....

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem KAPTAN AYHAN .....

Bu tezin kabulü Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ...../...../20... tarih ve 20...../.....-..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. H. Selma ÇELİKİYAY
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Nurhan KOÇAN danışmanlığında hazırlamış olduğum “KENT PARKLARINDA PEYZAJ DÜZENLEMELERİ: İSTANBUL-ÜSKÜDAR ÖRNEĞİ” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

13.06.2019

Nur Banu METİN

ÖNSÖZ

Çalışmamın başından sonuna kadar yardımlarını esirgemeyen ve kıymetli fikirleriyle tez sürecimi tamamlamamı sağlayan sevgili danışmanım Doç. Dr. Nurhan KOÇAN 'a, alanlar ile ilgili bilgi ve belge almamı sağlayan İstanbul Büyük Şehir Belediyesi Harita Müdürlüğü çalışanlarına, her dönemimde emeklerini esirgemeyen aileme, anket çalışmama katkı sağlayan Üsküdar Belediyesi ve Üsküdar halkına teşekkürlerimi sunarım.

Nur Banu METİN

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KENT PARKLARINDA PEYZAJ DÜZENLEMELERİ: İSTANBUL-ÜSKÜDAR ÖRNEĞİ

Nur Banu METİN

Bartın Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Nurhan Koçan

Bartın-2019, sayfa: 94

Kentsel açık yeşil alanların, günümüz kentleşme sisteminde kentlilerin yaşam kalitesi üzerindeki rolü oldukça önemlidir. Kentliler birbirlerinden farklı fiziksel, sosyal ve kültürel yapıdaki insanlardır. Bu insanların kent ortamında maruz kaldıkları stresli yaşam temposu ruhsal ve bedensel sağlıklarını olumsuz yönde etkilemektedir. İnsanlar kent alanlarında nefes alabilecekleri kentsel açık yeşil alanlara ihtiyaç duyarlar. Kent parkları insanların açık yeşil alan ihtiyacını karşılayan aynı zamanda kentlerin kendilerine özgü yapısal ve bitkisel öğelerini barındıran kent sembolleridir.

Araştırma alanı İstanbul İli Üsküdar İlçesinde yer alan kent parklarıdır. Bu kapsamda üç adet kent parkı incelenmiş, parkların bitkisel tasarımları, yapısal donatı ve kullanımları irdelenmiştir. İncelenen üç adet kent parkının literatür taramaları yapılarak mevcut durumu alanda dönem dönem çekilen fotoğraflar analiz edilmiştir. Yapılan çalışmalar alanların 1:1000 lik halihazır haritasında değerlendirilmiş anket cevapları analiz edilerek kent parklarının bitkisel ve yapısal düzenlemelerine, kent parkı işlevlerine bakılmıştır.

Çalışmanın amacı Üsküdar'da yer alan kent parklarını; ulaşılabilirlik, alan kullanımları, yapısal ve bitkisel elemanları ve kullanıcı memnuniyeti anketi kapsamında değerlendirerek, farklı fiziksel, sosyal ve kültürel yapıdaki insanların kentsel açık yeşil alan ihtiyaçlarını aynı anda karşılayan kaliteli rekreasyonel alanlara dönüşmelerine katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Peyzaj Tasarımı; Kent Parkı; Koru; Üsküdar; İstanbul

Bilim Kodu: 502.11.01

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

LANDSCAPE ARRANGEMENTS IN CITY PARKS: AN EXAMPLE OF ISTANBUL-USKUDAR

Nur Banu METİN

Bartın University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Department of Landscape Architecture

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Nurhan Koçan

Bartın-2019, page: 94

The role of urban open green spaces on the quality of life of the citizens in today's urbanization system is very important. Urban people are people of different physical, social and cultural structure. The stressful life tempo that these people are exposed to in the urban environment affects their mental and physical health negatively. People need urban open green spaces where they can breathe in urban areas. Urban parks are the symbols of the city that meet the need of the people for the open green space and also contain the structural and vegetative elements of the cities.

The research area of the study is urban parks in the Uskudar District of Istanbul. In this context, three urban parks were examined and their plant designs, structural equipment and their usage were examined. Literature surveys of the three urban parks were analyzed and the photographs taken from time to time in the area were analyzed. The studies were evaluated in the 1: 1000 current map of the areas and the questionnaire responses were analyzed and the vegetative and structural arrangements of the city parks and the functions of the city park were examined.

The aim of this study is to investigate the urban parks in Uskudar; for accessibility, land uses, structural and vegetative elements, and user satisfaction with surveys, and to contribute to the transformation of high quality recreational areas of people of different physical, social and cultural structure that meet the needs of urban open green areas at the same time.

Keywords: Landscape Design; City Park; Small Forest; Uskudar; Istanbul

Science Code: 502.11.01

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
KABUL VE ONAY	ii
BEYANNAME.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xvi
BÖLÜM 1 GİRİŞ	1
1.1 Kent	2
1.2 Kentsel Açık Yeşil Alan Kavramı İçerisinde Kent Parkları.....	3
1.2.1 Kent Parklarının Önemi	4
1.2.2 Kent Parkının İşlevleri	5
1.2.3 Kent Parkında Planlama İlkeleri	7
1.2.4 Kent Parkında Tasarım İlkeleri.....	9
1.3 Türkiye'deki Kent Parkları Örnekleri ve Tasarımları.....	11
1.3.1 Gençlik Parkı	11
1.3.2 Bursa Reşat Oyal Kültür Parkı.....	13
1.3.3 Gülhane Parkı	15
1.4 Dünya'daki Kent Parkları Örnekleri ve Tasarımları.....	17
1.4.1 Central Park	17
1.4.2 Park Guell	18
1.4.3 Hyde Park	19
BÖLÜM 2 MATERYAL VE YÖNTEM	20
2.1 Materyal.....	20
2.1.1 Üsküdar İlçesi'nin Tarihi.....	20
2.1.2 Üsküdar İlçesi'nin Konumu	21

2.1.3 Üsküdar İlçesi'nin İklimsel Özellikleri	22
2.1.4 Üsküdar İlçesi'nin Nüfusu.....	22
2.1.5 Üsküdar İlçesi'nin Ulaşımı.....	23
2.2Yöntem	24
BÖLÜM 3 BULGULAR	26
3.1Üsküdar İlçesi'ndeki Yeşil Alan Envanteri.....	26
3.1.1 Fetihpaşa Korusu Yeşil Alan Envanteri.....	27
3.1.2 Küçük Çamlıca Korusu Yeşil Alan Envanteri.....	28
2.1.3 Büyük Çamlıca Korusu Yeşil Alan Envanteri.....	28
3.2 Çalışma Alanlarının Kent Parkı Kullanımları ve Peyzaj Düzenlemeleri Açısından İrdelenmesi	29
3.2.1 Fetihpaşa Korusu Kullanımları ve Peyzaj Düzenlemeleri Açısından İrdelenmesi	36
3.2.2 Küçük Çamlıca Korusu Kullanımları ve Peyzaj Düzenlemeleri Açısından İrdelenmesi	40
3.2.3 Büyük Çamlıca Korusu Kullanımları ve Peyzaj Düzenlemeleri Açısından İrdelenmesi	46
3.3 Çalışma Alanlarının Kent Parkı Tasarım Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi	51
3.3.1 Fetihpaşa Korusu Kent Parkı Tasarım Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi	51
3.3.1 Küçük Çamlıca Korusu Kent Parkı Tasarım Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi	52
3.3.1 Büyük Çamlıca Kent Parkı Tasarım Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi	54
3.4 Anket Çalışmaları	55
BÖLÜM 4 SONUÇ VE ÖNERİLER	73
KAYNAKLAR.....	82
EKLER	85
ÖZGEÇMİŞ.....	94

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Sayfa No
1.1: Ankara Gençlik Parkı'ndan bir görünüm.....	11
1.2: Bursa Reşat Oyal Kültür Parkı'ndan bir görünüm.....	13
1.3: Gülhane Parkı'ndan bir görünüm	15
1.4: Central Park'dan bir görünüm	17
1.5: Park Guell'dan bir görünüm	18
1.6: Hyde Park'dan bir görünüm	19
2.1: Üsküdar'ın Alan Sınırı.....	21
2.2: Üsküdar'ın Ulaşım Haritası	23
3.1: Araştırma alanlarının uydu görüntüsünde yerleri	26
3.2: Fetihpaşa Korusu uydu görüntüsü.....	27
3.3: Küçük Çamlıca Korusu uydu görüntüsü.	28
3.4: Büyük Çamlıca Korusu uydu görüntüsü	29
3.5: Fetihpaşa Korusu boğaz manzarası.....	30
3.6: Fetihpaşa Korusu'ndan bir görünüm	31
3.7: Fetihpaşa Korusu'nun girişi.....	31
3.8: Fetihpaşa Korusu'dan bir görünüm	32
3.9: Fetihpaşa Korusu araç yolundan bir görünüm	32
3.10: Fetihpaşa Korusu yol güzergahı.....	33
3.11: Fetihpaşa Korusu oyun alanından bir görünüm.	34
3.12: Fetihpaşa Korusu korkuluklardan bir görünüm	34
3.13: Fetihpaşa Korusu yol kenarında bulunan korkuluklardan bir görünüm.....	35
3.14: Fetihpaşa Korusu süs havuzundan bir görünüm	35
3.15: Fetihpaşa Korusu dinlenme alanından bir görünüm	36
3.16: Fetihpaşa Korusu dinlenme alanından bir görünüm	36
3.17: Fetihpaşa Korusu alanlar arası geçişten bir görünüm	37
3.18: Fetihpaşa Korusu yönlendirme levhalarından bir görünüm.....	37
3.19: Fetihpaşa Korusu sosyal tesisden bir görünüm.....	38
3.20: Fetihpaşa Korusu otoparktan bir görünüm.....	38
3.21: Fetihpaşa Korusu otoparktan bir görünüm.....	39
3.22: Fetihpaşa Korusu bitkilendirilmeden bir görünüm.	39

ŞEKİLLER DİZİNİ (devam ediyor)

Şekil No	Sayfa No
3.23: Fetihpaşa Korusu sosyal tesisinin kış mevsiminden bir görünümü	40
3.24: Küçük Çamlıca Korusu'dan bir görünüm.....	40
3.25: Küçük Çamlıca Korusu sosyal tesis alanından bir görünüm.	41
3.26: Küçük Çamlıca Korusu girişinde ki yoldan bir görünüm.	41
3.27: Küçük Çamlıca Korusu'da ki tarihi çeşmeden bir görünüm.	42
3.28: Küçük Çamlıca Korusu yol kenarı bitkilendirmelerinden bir görünüm.	42
3.29: Küçük Çamlıca Korusu yol çevresinde bulunan kullanımlardan bir görünüm.....	43
3.30: Küçük Çamlıca Korusu bitkisel düzenlemelerden bir görünüm.	43
3.31: Küçük Çamlıca Korusu bitkisel düzenlemelerden bir görünüm.	44
3.32: Küçük Çamlıca Korusu yönlendirme levhalarından bir görünüm.	44
3.33: Küçük Çamlıca Korususu Su Köşkü ve süs havuzundan bir görünüm.....	45
3.34: Küçük Çamlıca Korususu Topkapı Köşkü'nden bir görünüm.	45
3.35: Küçük Çamlıca Korusu kamelyalar ve mescidden bir görünüm.	46
3.36: Büyük Çamlıca Korusu'ndan bir görünüm.....	46
3.37: Büyük Çamlıca Korusu bitkisel düzenlemelerden bir görünüm.	47
3.38: Büyük Çamlıca Korusu'ndan bir görünüm.....	47
3.39: Büyük Çamlıca Korusu sosyal tesisinden bir görünüm.	48
3.40: Büyük Çamlıca Korusu sosyal tesisi açık alandan bir görünüm.....	48
3.41: Büyük Çamlıca Korusu yeşil alanda ki objelerden bir görünüm.	49
3.42: Büyük Çamlıca Korusu dinlenme alanında ki heykellerden bir görünüm.	49
3.43: Büyük Çamlıca Korusu yaya yolundan bir görünüm.....	50
3.44:Fetihpaşa Korusu 1:1000 Ölçekli Halihazır Haritası.	51
3.45: Küçük Çamlıca Korusu 1:1000 Ölçekli Halihazır Haritası.....	52
3.46: Büyük Çamlıca Korusu sosyal tesisi açık alandan bir görünüm.....	54

TABLolar DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
1.1: Kent parklarında yer alması gereken kullanımlar.	7
1.2: Ankara Gençlik Parkı'nda bulunan Alanlar.....	12
1.3: Bursa Reşat Oyal Kùltür Parkı'nda bulunan alanlar.....	14
1.4:Gùlhane Parkı'nda bulunan alanlar.....	16
2.1:Yıllara Göre Üskùdar'ın Nùfusu.....	22
3.1:Araştırma alanlarındaki kullanımlar.....	30
3.2:Yaş Durumu Analizi	55
3.3: Cinsiyet Durumu Analizi	56
3.4:Eğitim Durumu Analizi.....	56
3.5:İkamet Durumu Analizi.....	57
3.6: Alanların Kullanım Analizi.....	57
3.7: Alanlara Gidiş Sıklığı Analizi	58
3.8:Alanların Ziyaret Amacı Analizi.....	59
3.9: Fetihpaşa Korusu Durum Analizi.....	60
3.10: Kùçük Çamlıca Korusu Durum Analizi	61
3.11: Bùyük Çamlıca Korusu Durum Analizi	62
3.12: Alan Ziyareti Analizi.....	63
3.13: Fetihpaşa Korusu Kent Donatısı Durum Analizi	63
3.14: Kùçük Çamlıca Korusu Kent Donatısı Durum Analizi.....	64
3.15: Bùyük Çamlıca Korusu Kent Donatısı Durum Analizi.....	65
3.16: Fetihpaşa Korusu Kent Bilgi Analizi	67
3.17: Kùçük Çamlıca Korusu Bilgi Analizi	67
3.18: Bùyük Çamlıca Korusu Bilgi Analizi	68
3.19: Fetihpaşa Korusu Eksiklik Analizi.....	69
3.20: Kùçùl Çamlıca Korusu Eksiklik Analizi	69
3.21: Bùyük Çamlıca Korusu Eksiklik Analizi	70
3.22: Fetihpaşa Korusu Ulaşım Analizi	71
3.23: Kùçük Çamlıca Korusu Ulaşım Analizi.....	71
3.24: Bùyük Çamlıca Korusu Ulaşım Analizi.....	72

TABLolar DİZİNİ (devam ediyor)

Tablo	Sayfa
No	No
3.25: Fetihpaşa Korusu'nun kent parkı işlevlerine göre değerlendirilmesi	75
3.26: K. Çamlıca Korusu'nun kent parkı işlevlerine göre değerlendirilmesi	76
3.27: B. Çamlıca Korusu'nun kent parkı işlevlerine göre değerlendirilmesi	77
3.28:Fetihpaşa Korusu'nun kalite kriterlerine göre değerlendirilmesi	78
3.29:K. Çamlıca Korusu'nun kalite kriterlerine göre değerlendirilmesi	79
3.30:B. Çamlıca Korusu'nun kalite kriterlerine göre değerlendirilmesi.....	80

EKLER DİZİNİ

Ek	Sayfa
No	No
EK 1. Kent Parklarında Peyzaj Düzenlemeleri: İstanbul-Üsküdar Örneği Anket Soruları.....	85

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

m² : metrekare

KISALTMALAR

N : Anket cevaplayan kişi sayısı

Vd : Ve diğerleri

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Kentlerin sanayileşmesi ile kentlilerin doğaya ihtiyacı artmaktayken açık yeşil alan sistemleri giderek azalmakta ve insanlar ile arasındaki bağı kopmaya başlamaktadır. Doğadan uzaklaşan insanlar kentleşmenin getirdiği mekansal büyüme arasında monoton bir yaşamın içinde zihinsel, sosyal ve bedensel sorunlar ile baş başa kalmaktadır (Önal ve Sığır, 2018).

Kentsel açık yeşil alanlar; ekoloji, ekonomik, sağlık, sosyal ve kültürel açıdan bir kentin gelişmesine büyük katkı sağlarlar. Kentsel açık yeşil alan sistemleri rekreasyon işlevlerine göre; parklar, bahçeler, çocuk oyun alanları, spor alanları, kent parkı, koruluk ve mezarlık olarak sınıflandırılabilir.

Önceden açık yeşil alan sistemi içerisinde insanların dinlenme, eğlenme, sosyalleşme ve rekreasyon gibi kent parkı işlevlerini sağlayan alanlar koru adı verilen kent içi yeşil alanlar olarak oluşturulmuştur.

Günümüzde açık yeşil alan sistemi içerisinde koruların kent parkı olarak kullanılması amacı ile yapılan peyzaj çalışmaları korunun tahribatına yol açmayacak yönde olmalıdır. Farklı yapıdaki insanların ortak kullanım alanı olan bu alanların doğal dokusu bozulmamalıdır. Tasarımlar kullanım alanlarının işlevlerini engellememelidir. Her yaş grubundan insanların rahatlıkla ziyaret edebilecekleri ulaşımı kolay alanlar olmalıdır. Kent parkı olarak kullanılan korularda yapılan peyzaj düzenlemeleri ekonomik çıkarlar güdülen yüzyıllardır var olan tarihi ağaçları, tarihi yapıları ve tarihi dokuyu bozmamalıdır.

Koruların iklim etkileri gözetilerek gelecek nesillere en iyi şekilde ulaşması için doğru şekilde restore edilmesi, onarılması ve korunmasıyla İstanbul'un tarihi güzelliklerine katkı sağlaması çok önemlidir. Korumak geleceğe ulaştırmak için gereklidir. Bu sebeple önce korumanın amacını belirlemek, toplumu ve karar vericileri

koruma konusunda bilinçlendirmek kadar korumayı önleyen noktalar hakkında bilgi sahibi olmak tam korumanın gerçekleşmesi sağlayacaktır (Albayrak, 2000).

Bu çalışmada Üsküdar yeşil alan envanteri içerisinde yer alan Fetihpaşa Korusu, Büyük Çamlıca Korusu ve Küçük Çamlıca Korusu kent parkı kullanım işlevleri açısından irdelenmiştir. Yapılan peyzaj düzenlemeleri fiziksel ve görsel açıdan değerlendirilmiş, anket çalışmasıyla kullanıcı memnuniyeti ölçülmüş, daha sağlıklı aktif açık yeşil alan oluşturma amacıyla öneriler geliştirilmiştir.

1.1 Kent

Gelişmek de olan toplumun, kentleşmenin getirdiği gereksinimlerin karşılandığı, toplumunun az bir kesiminin tarımla uğraştığı, hanelerin oluşturduğu mahallelerin bütünü kapsayan yerleşim birimidir (Gül ve Küçük,2001).

İnsan etkisinin en fazla olduğu arazilerin yoğun olarak kullanıldığı mekanlardır. Sanayinin gelişmesi ile beraber kırdan kente artan göç oranı, konut, ulaşım, ticari amaçlı kullanımlar, fosil yakıt tüketimi, ormansızlaşma, yanlış arazi kullanımı, atmosferdeki sera gazlarından kaynaklanan kirlilik, üretim ve tüketimdeki baskılar bu alanları çevresel sorunların yoğunlaştığı mekanlara dönüştürür. Sonuç olarak, yeşil alanı giderek daralan kentsel mekanlarda, doğal ve tarihi alanlarda ki tahribat yaşamı giderek zorlaştırmakta, insanı doğadan uzaklaştırmakta, bunun sonucunda kentlerde giderek çoğalan ekolojik sorunların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Kentlerin ekolojik temelden yoksun denetimsiz bir gelişim ve değişime terk edildiği, bu sorunların sebepleri olarak gösterilebilir. İyi bir kent dokusu, yapılar, sirkülasyonu sağlayan yollar ve yeşillendirme için gerekli olan açık yeşil alanlar arasındaki dengenin kurulması ile oluşacaktır (Korkut vd. 2017).

Hızla betonlaşan kentlerde çalışma saatleri yoğunlaşmış, ulaşım zorlaşmış, insanlar yapması gereken sorumluluklar ile yetmeyen zaman dilimi arasında sıkışmışlardır. Yaşam koşullarının işleyişini bozmamak daha çok çalışmayı ve daha çok sorumluluğu da beraberinde getirmiştir. Üzerlerinde oluşan baskı ve stres insanları kent mimarisinden uzaklaşmak, doğa ile iç içe vakit geçirmek gibi isteklere yöneltmiştir.

Önder ve Polat'a (2012) göre kentleşme insanlarda sosyal ve kültürel bazı yararlar oluştururken aynı zamanda yapay ve sağlıklı bir çevrede yaşama zorunluluğu sağlamaktadır. Ülkemizde son yıllarda kentleşme oranı yüksek değerlere ulaşmıştır. Hızla kentleşen çevrede sağlıklı ekolojik dengelerden söz etmek oldukça güçtür. Çevre politikalarının yetersizliği, sosyal ve ekonomik sorunlar sürdürülebilir olmayan yapılaşmaya, arazinin yasal olmayan işgaline ve çevre koruma çalışmalarının aksamasına dolayısıyla yeşil alanların kaybına neden olmaktadır (Karlıer, 2017).

1.2 Kentsel Açık Yeşil Alan Kavramı İçerisinde Kent Parkları

Kentin karakterini mimari yapılar, açık yeşil alan sistemleri ve bunların birbirleriyle olan ilişkileri ve bütünlüğü göstermektedir. Açık yeşil alanlar, bozulan insan ile doğa ilişkisini dengelemede ve kentlerdeki yaşam şartlarının iyileştirilmesinde önemli bir konuma sahiptir. Bu sebeple gelişmiş ülkelerde medeniyetin ve yaşam kalitesinin göstergesi açık-yeşil alanların nitelik ve nicelikleri olarak kabul edilmektedir. Bu kapsamda bir çok gelişmiş ülke, insan yaşamı için uygun kent mekanı veya ekolojisini planlama ve oluşturma çabasına yönelerek insanların zihinsel ve fiziksel ihtiyaçlarını karşılamayı hedeflemişlerdir (Emür ve Onsekiz, 2007).

Bir bütün içinde yer alan yeşil alan sistemleri birbirlerini tamamlayarak kamusal dış mekanları oluşturmaktadır. Açık yeşil alan sistemleri kentlerin fiziksel yapısını oluşturan ve şekillendiren ana kullanım alanlarını birleştirerek aralarındaki dengeyi oluşturan unsurlardır (Gül ve Küçük,2001).

Kentlerin yakın çevrelerinde ve daha içlerinde bulunan büyük rekreasyon ormanları ve mesire alanları farklı karakterde ki park ormanları, milli parklar, büyük küçük ağaç topluluklarının oluşturduğu korular ve şehir parkları içlerinde kendi başına, bölüm bölüm, gruplar halinde barındırdığı ağaçlar ve süs çalılarına kadar boy boy ağaççıklar, çim alanlarını ve bunlarla uyum içinde olması gereken yollar, oyun alanları, havuzlar gibi yapay tesisleri içeren çeşitli yapıdaki bahçe alanlarının tamamı yeşil alan kavramına girmektedir (Pamay, 1997).

Yeşil alan sistemleri doğayı kente sembolize etmenin dışında işlevselliği ile hayatın ve sosyal alanların bir parçası olması 'yeşil' kavramının, doğayı anımsatmasıyla beraber

kentsel yaşamın 'kalite' kavramında arttırması önemlidir. Yeşil alanların kişi başına düşen miktarı ile tanımlanması, yeşil alanların kent içersinde yeterli olmadığı anlamına gelmektedir (Emür ve Onsekiz, 2007).

Aksoy'a (2001) göre kentlerin dokularını şekillendiren ilkeler ve bunları belirleyen kriterler; yaşamın içerisindeki gereksinimlere, nüfusa, kent boyutuna, coğrafi konumuna, iklimine ve kullanım yoğunluğuna göre ihtiyaçlar yaş, gelir, eğitim, mesleğin getirdiği düşünce yapısıyla, yaşam alanlarına ve hareket imkanlarına göre değişmektedir (Eminağaoğlu ve Yavuz, 2010).

1.2.1 Kent Parklarının Önemi

Parklar kentlere huzur veren, rahat, fonksiyonel ve estetik alanlardır. Kentlerin doğal ve kültürel özellikleri açısından zengin olan kent parkları her yaştan insanlar için aktif ve pasif rekreasyon imkanı ve tesis olanaklarını bünyesinde barındıracak şekilde planlanmalıdır. Bu alanlar kentlilere koruma, kullanma, sağlık ve eğitim imkanları sunarken aynı zamanda yaşamı da düzenleme imkanı sağlamaktadır (Önal ve Sığır, 2018).

Giderek betonlaşan kentlerin arasında yaşayan insanların yaşadıkları olumsuzlukları üzerlerinden atmak için yeşil alanlara ihtiyacı vardır. Kent parkları farklı yaşam tarzlarından ve kültürden insanların sosyalleştikleri, dinlendikleri, eğlendikleri alanlardır. Bu alanlar aynı zamanda kentlere ekolojik işlevlilik kazandırır.

Kentlerin estetik, mimari formunun baskın olduğu kent parkları kentin ekolojik yapısına katkı sağlamaktadır. Kentlileri doğa ile buluştururken spor yapma, piknik yapma, gibi fiziksel aktivitelere, sanat ve topluluk faaliyetleri gibi kültürel aktivitelere, farklı insanlarla tanışmak gibi sosyal aktivitelere katılmalarına olanak sağlarlar. Buda insanların doğa ile iletişime ve etkileşime geçmesini sağlar (Karlier, 2017).

Oğuz 1998'e göre; Tarihte planlı ilk kent parkları 19.yy.'da ve belli başlı dört kaygı ve düşünce ile ortaya konulmuştur;

- Halk sağlığını iyileştirmek,
- Toplumların bütününe fiziksel ve ruhsal yönden doğal çevreden

yararlanmasını sağlamak,

- Ekonomik sebeplerle planlanan yeni parkların oluşumu sonucunda çevredeki arazilerin değer artışı sağlamak,
- Büyüyen ve gelişen endüstri şehirlerinin görsel kalitesini arttırmak amacıyla estetik düşünceleri geliştirmek (Polat,2001).

Kent parklarının kent sistemine ekolojik ekonomik ve estetik açıdan olumlu etkileri vardır. Kentin mimarı bütünlüğü arasında yer alan ekolojik köprü niteliğindeki bu yeşil dokular kentte temiz hava sirkülasyonu oluşturarak hava kirliliğini engeller. Kent sistemlerini arasında yeşil duvar niteliği görerek gürültü kirliliğini engeller. Kent içinde peyzaj tasarımları yapılan bu alanlar şehrin sert dokusuna harmanlanarak yapı kitlelerine görsel nitelik kazandırır. Kentlinin sosyalleşme ihtiyacıyla, doğal peyzaj dokusunu bozmadan kentin kalkınmasını sağlayacak yönde de yapılan peyzaj çalışmaları alanlara kent sembolü niteliği kazandırır (Başalma, vd., 2017).

1.2.2 Kent Parklarının İşlevleri

Akdoğan'a (1984) göre kent parkları; 5000-7000 civarında konut ve yaklaşık 25.000-50.000 nüfus içinde her yaş grubuna hitap eden aktif ve pasif rekreasyon imkanı sunan eğlence alanları, açık hava tiyatroları, konser mekanları gibi aktivitelere olanak sağlayan açık yeşil alanlardır(Albayrak, 2000).

Kent parkı işlevleri;

- Yerleşim alanlarının kent içindeki fiziksel dengesini sağlarlar. Kentlerin mimari formuna katkı sağlayarak aralarında uyumsuzluk gösteren ticaret ve endüstri gibi farklı alanlar arasında tampon görevi yaparlar.
- Kentin içerisinde ışık ve hava kaynağı sağlarlar ve alanlar arasındaki gürültü perdesi oluştururlar.
- Günümüz yaşam standartları iklimide olumsuz yönde etkilediği gözlenmektedir. Yeşil bantlar, parklar, çim alanlar ve ağaçlar doğal filtre işlevi görerek kentlere mikroklimatik işlev sağlarlar.

- Rekreatyonel amaçlar için planlanmış bu dış mekanlar kentlilere spor merkezleri, golf sahası, kayak, yelken ve yüzme için göl gibi büyük ölçülü aktif ve pasif rekreasyon imkanı sağlamaktadır.
- Kent içerisindeki sistemler arasında iletişim sağlarlar. Kentlerin yapısını değiştirerek monotonluğu giderirler. Mekanlar arasında bağlayıcı özellik gösterirler. Böylelikle bir yandan kentin fiziksel yapısını yenileyerek diğer yandan da kentin sert mimari yapısını yumuşatırlar.
- Kent içinde insanla doğa arasında iletişim imkanı sağlarlar. İnsanların yaşadığı mekanları keşfetmesini sağlarlar. Mimari yapıların yakın çevresinde bulunan açık alanların ortak olarak gösterdiği en önemli özellik anıtsal yapı gruplarının insan üstündeki baskısını hafifletmesidir.
- Kentlere estetik yönünden hizmet eden kent parkları içinde ağaçların hacimli yeşillikleriyle kentin kuruluşunu gideren ona canlılık verip renk kazandıran alanlar olarak önemlidirler (Albayrak, 2000).

Polat'a (2001) göre çağımız yaşam standartlarına uygun park alanlarının standartlarını belirleyen etmenler;

- Nüfus,
- Kentin boyutu,
- Coğrafi konumu,
- İklimi,
- Kullanım mesafesi ve yoğunluğu ile açıklanabilir.

Kent parkları 20 hektar ve daha büyük ölçekli bir kentin tamamına hizmet eden alanlardır. En önemli özellikleri kentlerde farklı kullanımlı arazilerin dışında güzel manzaralı işlenmemiş boş sahalara sahip olmasıdır (Albayrak, 2000).

Doğa ve kültürün birleşmesi ile oluşan kent parkları kentlilere aktif ve pasif rekreasyon ihtiyacını sağlamak için tasarlanmış açık yeşil alanlar olarak da tanımlanmaktadır (Ocak, 2014).

Tablo1.1: Kent parklarında yer alması gereken kullanımlar (Albayrak, 2000).

REKREASYONEL TESİSLER
Spor Kompleksi, Çocuk Oyun Alanları, Piknik Alanları, Yaya Gezinti Alanları, Oturma Yerleri, Teraslar, Bisiklet Yolları
BİLİMSEL ve EĞİTSEL TESİSLER
Bilim Merkezi, Botanik Bahçesi, Hayvanat Bahçesi, Tabiat Müzesi, Gözlem Evi
SOSYAL ve KÜLTÜREL TESİSLER
Açık Hava Sergileri, Konser Alanları, Tiyatro Alanları, Fuarlar
İŞLETME TESİSLERİ
Çay Bahçeleri, Kafe ve Lokantalar, Müzik Alanları, Fidanlık ve Seralar
HİZMET TESİSLERİ
Teknik Üniteler, İdari Üniteler, Acil Yardım Servis Hizmetleri, Bankamatikler, Tuvaletler, Otoparklar

Kent parklarında arazi kullanım planlaması açısından işlevleri, iklimsel yönden işlevleri, rekreasyon işlevleri, ruh sağlığı açısından işlevleri, ekolojik işlevleri ve ekonomik işlevleri doğrultusunda olması gereken kullanımlar gösterilmiştir (Tablo 1.1).

1.2.3 Kent Parklarının Planlama İlkeleri

Kentlerde yaşam dinamiklerinin hızı ve ritmi yaşam kalitesini etkilemekte ve birçok yönden kentliler için yorucu bir hal almaktadır. Kentler kültürel çeşitliliğin ve sosyal yaşamın merkezi olmasına rağmen, insanlar yoğunlaşmış iş alanlarının içinde kentlerin bu imkanlarından faydalanamamaktadırlar. Kent parkları kentlerdeki sosyal iletişimin en güçlü olduğu alanlardır. Kent parklarının planlanması yapılırken kentin mimari formu açık yeşil alanlarla dengelenmelidir (Akpınar,2013).

Kent parklarının insanların fiziksel ve ruhsal sağlığı üzerinde olumlu etkileri vardır. Ulaşım ve erişilebilirlik, yörenin doğal formu ile uyumu, kalite, yaşanabilirlik, karakter, uygunluk, kontrol ve çeşitlilik faktörlerine bağlı olarak yeşil alanlarda fonksiyonel ve mekânsal bir organizasyon yapılması kentsel yeşil alan planlamasında oldukça önemlidir (Coşaner, 2009).

Kent Parkları planlama ilkeleri ise Öztan'a (1988) göre aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

- Kent parkları, rekreasyon işlevlerinin yanında, kentlilerin ihtiyaçları doğrultusunda bu ihtiyaçlara faydalı olabilecek en yararlı şekilde tasarlanmalıdır. Çünkü yeterli potansiyel hükmünde olmayan bir alan önem arz etmez.
- Yeşil alan sistemleri içinde kent parkları diğer alanlar ile uyum içerisinde planlanmalıdır. Bu alanlar kendileri dışındaki diğer sistemlerle uyumlu olmalı ve aralarındaki ulaşım imkanı planlanmalıdır.
- Kentliler için huzur ve güven veren rahat edebilecekleri ortamlar oluşturmak planlamanın ilk hedeflerinden biri olmalıdır. Bu doğrultuda yapılabilecek bitkilendirme ve yapısal düzenlemeler belirleyici olmalıdır.
- Her yaş grubundan kentlinin kullanabileceği alanlar planlanmalı ve alanlar kullanıcıların etkileşim içinde olmasına olanak sağlamalıdır.
- Yakın çevresi ile bağlantılı olması gereken kent parkları bu çevreye göre planlanmalıdır.
- Kendi içerisinde bir tasarıma hakim olan kent parkları, içlerindeki alanlar ile arazi alanlarının, aktivite alanlarının planı ve tasarımı parkın ana tasarımı ile bütünleyici olmalıdır.
- Parklarda ki alan seçimleri mevcut topoğrafik yapıya ve kaynakları kullanmaya uygun olmalı, planlanan alanın çevre yoğunluğu düşünülmelidir. Bu kriterlere önem vermek alanın işlevselliğine olumlu katkı sağlayacaktır. İşlevleri farklı olan alanların birbiriyle bütünlük içerisinde planlanması alanların cazibesini artıracaktır.
- Kent parklarının erişilebilirliği, konforu ve güveni planlamada en önemli unsurlardır. Yaya ve araç yolu ile ulaşım sakin bir şekilde olmalıdır.
- Tasarım yapılırken alanın topoğrafik yapısı çevre ile uyum içinde olmalı mevcut yapı ve doğal harikalar korunmalıdır.
- Yörenin iklim ve ulaşım özellikleri planlamada doğrudan etkili olmalıdır.
- Kent parkı, yıl boyu kullanılabilir şekilde projelendirilmeli, akşam saatlerinde de kullanılabilir ve aktivitelere olanak sağlanmalıdır. Yoğun olarak kullanımlar için uygun zemin kaplamaları ve materyaller kullanılmalıdır.
- Uygulanan projeler, süreklilik ve bakım hususunda ileriki yıllarda sorunlar çıkarmamalı ve değişime imkan verecek yapıda tasarlanmalıdır (Sarıkaya, 2007).

1.2.4 Kent Parklarında Tasarım İlkeleri.

Bir peyzaj mimarının en önemli görevlerinden biri; kentlerde yoğunlaşmış mimari yapıların arasına nefes aldırarak köprü niteliğinde ulaşılabilir açık yeşil alanlar tasarlayarak hem kent ekolojisini hem de yaşam kalitesini arttırmaktır. Kent parkları tasarımları ile şehrin estetiğine katkı sağlarlar. Yapılan tasarımların uygulama ve bakım aşamasında iş istihdamına olanak sağlarlar. Kent parklarının ekonomik ve erişebilir olması kentlileri spor yapma, yürüyüş gibi fiziksel aktivitelere teşvik ederek toplum sağlığına fayda sağlarlar.

Peyzaj tasarımı, alan kullanım kararlarına ve peyzaj planlama eylemine dayalı yapılan çalışmalardır. Çalışma alanında oluşturulacak en iyi kompozisyon peyzaj tasarım ilkeleri ile oluşturulmalıdır. Peyzaj tasarımı kent mimarisinin çevresinde yapılan peyzaj düzenlemeleridir. Yapılan çalışmalar estetik ve işlevsellik kaygısı güdülen kentlinin rahat kullanabileceği, her yaşta kullanıcıya hitap eden ergonomik donatıların kullanıldığı, doğal peyzaj öğeleri korunarak, peyzaj tasarım ilkeleri doğrultusunda yapılmalıdır.

Korkut(2002)'ye göre peyzaj tasarım öğeleri;

- Çizgi: Peyzaj planlamada tasarımları ifade etmek için kullanılan öğedir.
- Şekil-form: Peyzaj tasarımının en güçlü ifade edildiği unsurlar şekil ve formdur.
- Ölçü: Planlamanın fonksiyonel olması için kullanılan ölçü insandır.
- Aralık: Peyzaj tasarımında nesnelerin arasındaki uzaklıktır.
- Doku: Canlı ve cansız materyallerin oluşturduğu yüzeye doku denir.
- Renk: Algıyı etkileyen mekansal öğelerdir.
- Işık ve Gölge: Işık ve gölge ilgiyi artırır. Tasarıma sükunet verir.
- Vurgu: Bir objeye dikkat çekmek için kullanılan tasarım öğesidir.
- Dinamik: Mantıklı bir akış içerisinde hareket eden objelerin baştan sona ulaşmasıdır.
- Hareket: Tasarımda baştan sona kadar olan aktivitelerin ifade edilmesidir (Coşaner,2009).

Korkut(2002)'ye göre; Modern peyzaj mimarisi eski dönemlerdeki kalıpları barındırmaz, belli kuralları ve ölçütleri yoktur. Planlamalarda zevk, zevk, düşünce ve duygular ön plandadır. Ancak temel ilkelerle birlikte uygulanması gereken bazı tasarım ilkeleri vardır.

Bunlar;

- Teknik: Canlı ve cansız materyalin birlik de kullanıldığı peyzaj tasarımında alanın topoğrafik yapısının tesviye edilerek yapılacak pergola basamak gibi uygulamalar teknik gerekmektedir. Uygulama gerekli olan konular teknik olarak tanımlanabilir.
- Hiyerarşi (Koram): İki zıt ucu birbirine bağlayan köprüye kuram denir.
- Zıtlık: Bir doğa parçasının ya da bir nesnenin kendine zıt başka bir doğa parçası ya da nesne ile daha güçlü hale gelmesidir.
- Birlik, kompozisyon: Birlik tasarımda bir bütün halinde nesnelere tekrarlamak ve sınırlandırmaktır. Kompozisyon ise bir eserin parçalarını ahenk içinde bir araya getirme sanatıdır.
- Statik ve Konstrüksiyon: Planlamada kullanılacak yapıların ağırlıklarının hacimlerine göre hesaplanmasıdır.
- Sitüasyon (Çevreye Uygunluk): Planlaması yapılan alanın doğal ve kültürel yapısı tasarımda önemlidir. Planlamada seçilen materyalin alanın doğa koşullarına uygun olması gerekir.
- Proporsiyon: Yapılan tasarımlar büyüklük, şekil ve hacimlerine göre değerlendirilmelidir. Yani planlamada düzen ölçütüdür.
- Denge: Sağlamlık ve emniyet duygusunu ifade eden dengenin oluşumunu sağlayan eksen (aks)dır.
- Vurgu (Dikkat Çekme): Planlamada ana görüş noktası bulunarak bir noktaya dikkat çekmektir. Genelde form hacim ,renk, çizgi ve doku bakımından güçlü bir kontrast sağlanarak oluşturulur.
- İfade Gücü: Planlamada kullanılan materyalin şekli ve çeşidi ifade gücünü etkiler. Kullanılan materyaller ortamla uyumlu olmazsa ifade gücü azalır.
- Dizi, Ritm, Tekrar: Dizi, ard arda sıralanmış objelerin başlan sona kadar takip edilerek sonuca ulaşılan düzendir. Ritm, ana görüş noktasından başlayan ve tekrarı sağlanan hareketin tümünü sağlayan kavramdır. Tekrar, form doku ve renk gibi ifadelerin birbirini tekrarlamasıdır.
- Renk ve Renk Harmonisi: Kompozisyonun tamamını etkileyerek renklerin etkileşime geçerek vurgu yapmasıdır. Sıcak iklimde sıcak renkler soğuk iklimlerde soğuk renkler kullanılmalıdır. Renklerin dozu iyi saptanmalı ışık ve gölge unsurları iyi saptanmalıdır. Üçten fazla bir renk kullanılırsa renklerden

biri dominat olmalıdır.

- Ölçü, Fonksiyon: Tasarımda ölçü insandır. Mobilyalar ve kullanılan materyallerin insan ölçüsüne göre ergonomik olmalıdır. Fonksiyon her mekanın kendi amacına göre düzenlenerek işlevsel hale getirilmesidir (Coşaner, 2009).

1.3 Türkiye'de ki Kent Parkı Örnekleri ve Tasarımları

1.3.1 Gençlik Parkı

Şekil 1.1: Ankara Gençlik Parkı'ndan bir görünüm (URL-1,2018).

Ankara'nın tarihi parklarından biri olan Gençlik Parkı Altındağ İlçesi'nin Ulus semtindedir.1936 yılında İncesu Deresinin taşkın alanı olan 28 hektar genişliğindeki bataklık alana inşa edilmeye başlanmıştır.1939'da inşaatı başlayan Gençlik Parkı 19 Mayıs 1943 tarihinde ziyarete açılmıştır (URL-1,2018).

Park ilk yapıldığı zamanlarda içerisinde kuşlar için bahçe, açık hava halk tiyatrosu, çocuk bahçesi, labirent, yüzme havuzu ve atlı gezintiler için hazırlanan 2200 metrelik gezi yolu yer almaktadır (Demir, 2006).

1951 yılında İtalyan Lunaparkının benzeri Gençlik Parkı içinde kurulmuştur. 1950'lerde park içinde yapılan ve açılan yeni mekânların listesi oldukça fazladır. Dönemin ihtiyaçlarını ve zevklerini yansıtan, gazino, gösteri salonu, çay bahçesi, büfe, banka ve mini golf kulübü gibi ticari mekânlardır. 1959 yılında parkta yalnızca dinlenmek isteyenler için ayrı bir “dinlenme parkı” düzenlenmiştir (Demir, 2006).

1960'lı yıllarda havuzda su sporları yapıp konserler verilmektedir. 1980'li yıllarda niteliğini kaybetmiş park yenilenerek 275.000 metrekarelik bir alan üzerinde 30 Ağustos 2009 yılında hizmete açılmıştır (URL-2,2018).

Tablo1.2: Ankara Gençlik Parkında Bulunan Alanlar (Demir, 2006).

HAVUZ ALANI 44.296 m ²	YEŞİL ALAN 70.422 m ²	ÇOCUK OYUN A. 1.029 m ²
NİKAH SALONU 1 Adet	KAPALI OTOPARK 1 Adet	GENÇLİK MERKEZİ 1 Adet
OPERA BİNASI 10.000 m ²	LUNAPARK 25.000 m ²	A.B.B.TİYATRO S. 8.000 m ²

Ankara Gençlik Parkı'nda 70.422 m² yeşil alan, 44.296 m² havuz alanı, 1.029 m² çocuk oyun alanı, 1 adet nikah salonu, 1 adet kapalı otopark, 1 adet gençlik merkezi, 10.000 m² opera binası, 25.000 m² lunapark ve 8.000 m² tiyatro salonu vardır. (Tablo 1.2)

1.3.2 Bursa Reşat Oyal Kültür Parkı

Şekil 1.2: Bursa Reşat Oyal Kültür Parkı'ndan bir görünüm (URL -3,2018).

Bursa'nın Osmangazi ilçesinde yer alan Kültürpark'ın kurulması için 1950 yılında 26.500 metrekarelik Yayıclar Pınarı arazisi uygun bulunmuştur. Dönemin belediye başkanı Reşat Oyal'ın İzmir Fuarı'ndan kk olmayan ikinci uluslararası fuar oluşturulması düşüncesiyle Yayıclar Pınarı'na bitişik 33dnmlk arazinin satın alınmasıyla gerekli alan temin edilmiştir (Bektaş, 2010).

1963'te ilk kez düzenlenen "Bursa Festivali" ne ev sahipliği yapmıştır. 1992-1997 arasında BURFAŐ'ın düzenlediği bir çok fuara da ev sahipliği yapmıştır. Kültürpark'ın adı 1999 yılında alınan Büyükşehir Belediye Meclisi kararıyla "Resat Oyal Kltrparkı" olarak değiştirilmiştir (URL-4,2018).

Yaklaşık 400.000 m² lik Kültürpark alanı 2000'li yıllara gelene kadar plansız, programsız bir yapılaşma sürecine bırakılmıştır. 2001 yılında Resat Oyal Kültürpark alanı ve yakın çevresinin, kentin sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamına katkıda bulunacak şekilde

düzenlenmesi ilkesiyle, ulusal ve tek kademeli olarak “Bursa Kültürpark ve Çevresi Planlama ve Tasarım Yarışması” düzenlenmiş, yarışma sonucunda Y. Mimar Nimet Aydın, Y. Sehir Plancısı Nalân Özkadif ve Peyzaj Mimarı Sevinç Gündoğdu’ya ait olan proje birincilik ödülüne layık görülmüştür. Bu yarışmanın ışığında 2007 yılı içinde “Kültürpark Sağlıklaştırma Projesi” başlatılmıştır (Bektaş, 2010).

2007 de yepyeni bir çehre kazanan Bursa Reşat Oyal Kültür Parkının toplam alanı: 394.000 metrekare, bu alanların 143.000 metrekare olan yeşil alanını 179.000 metrekare olarak genişletmiş ve daha fazla yeşil alana kavuşmuştur (URL-4,2018).

Tablo1.3: Bursa Reşat Oyal Kültür Parkında Bulunan Alanlar(Bektaş, 2010).

AÇIK HAVA TİYATROSU 32.120 m ²	ALTIN CEYLAN TESİSLERİ 17.000 m ²	LUNAPARK 14.232 m ²
ÇOCUK OYUN ALANI 6 Adet	SPOR TESİSİ 32 Adet	ARKEOLOJİ MÜZESİ 1 Adet
KÜLTÜRPAK CAMİ 272 m ²	KAYAK PİSTİ 5.000 m ²	YEŞİL ALAN 393.000 m ²
HAVUZ 9 Adet	GÖLET 2 Adet	

Bursa Reşat Oyal Kültür Parkında 32.120 m² açık hava tiyatrosu, 17.000 m², Altın Ceylan tesisleri, 6 adet çocuk oyun alanı, 32 adet spor tesisi, 1 adet arkeoloji müzesi, 272 m² Kültürpark cami, kayak pisti 5.000 m², yeşil alan 393.000 m², 9 adet havuz ve 2 adet göleti bulunmaktadır(Tablo 1.3).

1.3.3 Gülhane Parkı

Şekil 1.3: Gülhane Parkı'ndan bir görünüm (URL-5,2019).

İstanbul'un en önemli dinlenme ve rekreasyon yerlerinden biri olan Gülhane Parkı Fatih ilçesinde Topkapı Sarayı, Alay Köşkü ve Saray Burnu arasında yer almaktadır. İstanbul'un fethi sırasında surlarla çevrilmiştir. Osmanlı döneminde Topkapı sarayının dış bahçesidir. 1912 yılında parka dönüştürülmüş Gülhane Parkı içinde Gotlar Sütunu, Park Sarnıcı Alev Köşkü ve Çinili Köşkü olan 117.026 metrekarelik bir alandadır (Albayrak,2000).

1913 yılında Soğukçeşme Kapısı-Demirkapı arasında kazı yapılırken Park Sarnıcı bulunmuştur. Kasım 1913 ten sonra Sarayburnu ve Gotlar Sütununun bulunduğu yokuşu içine alan bölge park haline getirilmiştir (Garipağaoğlu,1996).

1926 yılında Avusturyalı Kripel tarafından Atatürk'ün Türkiye'de ilk dikilen heykeli burada yapılmıştır. Ayrıca 24 Kasım 1928 yılında Gülhane'de düzenlenen törende Atatürk'e "Başöğretmen" sıfatı verilmiştir. Atatürk kurduktuğu kara tahta üzerinde Latin harflerini halka tanıtarak burada ilk dersini vermiştir (URL-6,2019).

1952 yılında Ihlamur Kasrında açılmış olan Tanzimat müzesi 1983 yılında Gülhane parkı içindeki binasına taşınmıştır. 1955 yılında bugünkü akvaryum teşhir bölümü, 1956 yılında da barınak ve kafeslerin yapımı ile hayvanat bahçesi kurulmuştur (Garipağaoğlu,1996).

Avrupa demiryolunun Sirkeciye Sarayburnu'ndan geçerek gelmesi üzerine parkın ağaçları, köşkleri sökülüp yıkılmıştır. Gülhane Parkı güller, laleler ve çiçekler dikilerek gezi parkı olarak yeniden düzenlenmiştir. Boğazı gören çay bahçesi, Türk ve İslam eserleri müzesi ve Ahmet Hamdi TANPINAR edebiyat Müze Kütüphanesi bulunmaktadır (URL-5,2018).

Parkta 1796 adet ağaç, ağaççık ve çalı bulunmaktadır. Bunların 449'u anıt ağaç. 80 bin bitki ile 24 bin lale soğanı dikilen parkta çimlendirme çalışmaları da tamamlanmıştır. Beton zeminler kaldırılmış, yeşil alan haline getirilmiştir. Gülhane Parkı'nın yüzde 55'i yeşil alandır. 38 bin metrekare daha yeşil alan kazandırılarak, bu oran yüzde 78'e çıkarılmıştır (URL-6,2019).

Tablo1.4: Gülhane Parkında Bulunan Alanlar(Garipağaoğlu,1996).

Askeri Bina Park ve Bahçeler Müdürlüğü Binası Alay Köşkü Gotlar Sütunu Süs Havuzu	Ahır Binaları İstanbul Bilim ve Teknoloji Müzesi Telgrafhane Binası Park Sarnıcı Çocuk Oyun Alanı
---	---

Gülhane Parkında Askeri Binalar, Park ve Bahçeler Müdürlüğü Binası, Alay Köşkü, Gotlar Sütunu, Süs Havuzları, Ahır Binaları, İstanbul Bilim ve Teknoloji Müzesi, Telgrafhane Binası, Park Sarnıcı, Çocuk Oyun Alanları vardır (Tablo 1.4).

1.4 Dünya'da ki Kent Parkı Örnekleri ve Tasarımları

1.4.1 Central Pak

Şekil 1.4: Central Park'dan bir görünüm (URL-7,2018).

New York'un kuzey kenarında uzun, çok dar ve büyük çoğunluğu bataklık olan bir alanda yapılan Central Park, Amerika Birleşik Devletleri'nde peyzaj düzenlemesi yapılan ilk park olma özelliğini taşımaktadır. 341 ha genişliğinde bir alana sahiptir. New York şehrinin kalbinde konumlanmış olan Central Park aynı zamanda şehrin açık alan sisteminin önemli bir parçasıdır(Boyacı,2010).

1850 yılında Manhattan konutları için bir dinlenme noktası ve Newyork zenginlerini salonlardan açık hava çıkarma amacıyla tasarlanmaya başlanmış olan parkın açılışı 1853 yılında gerçekleşmiştir. Parkın kuruluş hedeflerinin arasında Avrupa'daki benzerlerini yakalamak da bulunmaktadır. 1853'de açılış yapılmış olsa da çalışmalar 15 yıl boyunca devam etmiştir.1870 yılında park alanı Newyork halkının aktif olarak kullandıkları öncelikli yer konumuna gelmiştir. Central park 4 km uzunluğuna 800 metre genişliğine sahiptir. Park 120 bitki ve 26000 den fazla ağaç ve 130 hayvan türüne ev sahipliği

yapmaktadır. İçerisinde 21oyun alanı, 51 heykel, 36 tane köprü ve kemer bulunmaktadır (URL-8,2018).

1.4.2 Park Guell

Şekil 1.5: Park Guell'dan bir görünüm (URL-3,2018)

Antonio Gaudi tarafından tasarlanan dünyanın en etkileyici parklarından biri olan Park Guell Barcelona'da bulunmaktadır. Park Guell'in yapımı Eusebo Guell'in Gaudi'ye Barcelona'nın tepesinde bahçe-şehir yaptırmak istemesiyle başlamıştır. İçinde meydan, evler, bahçeler ve kullanım alanları da olması planlanan bahçe şehrin yapımı 1990 yıllarında başlamış 1914 yılında yarım bırakılmış ve daha sonra devam etmiştir. Park 1922 yılında halka açık bir parka çevrilmiştir (Yazıcı, 2016).

Park Guel 1984'de UNESCO Dünya Mirası listesine girmiştir. Park Guell'in girişinde bulunan iki ev de ziyaretçilere kendilerini sanki bu zamanda değilmiş gibi hissettirir. Evleri gezmek için oluşan sırada bile ziyaretçiler evin dış yüzeyine dokunmaya çalışmaktadır. Eğimli araziye sahip parkta, ulaşımı kolaylaştırmak için, üç farklı seviyede

kemerli geçitler oluşturulmuştur. Parktan ıkarılan taşlarla oluşturulmuş geçidin kolonları ve duvar yüzeyleri eğimlidir. Park Guell'in içindeki Alanlar; Meydan, Hypostyle Salonu, Viyadükler, Guell evi ve Trias evi(Yazıcı, 2016).

1.4.3 Hyde Park

şekil 1.6 : Hyde Park'dan bir görünüm (URL-9,2018)

Londra batı kısmında yer alan merkezin en büyük parkı olan Hyde Park 350 dönümlük bir alandır. Diana'nın yaptığı şelalede parkın içerisinde bulunmaktadır.1660'da halka açılan parkın kuzey doğusunda mermer bir kemer yer almaktadır. Geniş im alanların arasında güneyden kuzeye bir kavis çizen Sempantine Gölünde yzlmekte ve sandalla gezinti yapılabilir. Alanda mevsimlik yüzme havuzu, bowling alanı, tenis kortları, oyun alanları, konser alanları, kafeterya ve bisiklet yolları bulunur (zkır, 2007).

BÖLÜM 2

MATERYAL VE YÖNTEM

2.1 Materyal

Çalışma İstanbul İli Üsküdar İlçesindeki kent parkı kullanımında olan korularda yapılan peyzaj düzenlemelerinin koruların tarihi dokusunu bozmadan kent parkı planlama ilkesi ölçütleri kapsamında var olan kullanım alanlarını kent parklarında bulunması gereken kullanım alanlarıyla karşılaştırarak, yapılan düzenlemeleri değerlendirmek ve bu alanları ekolojik açıdan, ulaşım açısından, sosyo-kültürel açıdan, rekreasyon açısından en sağlıklı açık yeşil alan sistemlerine ulaşmaktır.

- Üniversitelerin e-kütüphane sisteminden konuyla ilgili daha önce yapılmış çalışmalar ve elde edilen literatürler,
- Konu ile ilgili olan daha önce yapılmış çalışmalar, harita ve ilgili kurumlarla yapılan görüşmeler sonucu elde edilen veriler ile araştırma alanlarında elde edilen veriler analiz edilerek sonuç ve öneriler oluşturulmuştur.

Benzersiz Üsküdar peyzajıyla alabildiğine boğaz manzarasına hakim tarihi yarımadanın tam karşısında, Asya topraklarının başladığı yerdir. Doğal dokusu ve antik çağdan gelme güzelliğiyle Ön Asya-Avrupa arasında ulaşımı kolaylaştırırken aynı zamanda bir cazibe merkezi olan Üsküdar bu özel durumu sık aralıklarla istilalara ve farklı egemenliklerin altında kalmasına sebep olmuştur (Zengin ve Esedou,2010).

2.1.1 Üsküdar İlçesi'nin Tarihi

"29 Mayıs 1453'te İstanbul'un fethedilmesinden sonra hızlı bir gelişen Üsküdar daha önce küçük bir Anadolu kasabası görünümünde iken, fethinden sonra bir şehir dokusunu oluşturacaktır. Fatih devrinde, Üsküdar adeta yeniden kurulmuştur. Fatih, Salacak'ta kendi adıyla anılan bir mescit yaptırmış ve böylelikle Üsküdar'ın Osmanlı klasik şehir dokusuna uyan ilk mahallesi ortaya çıkmıştır. Fatih, Anadolu'dan göçe tâbi tuttuğu Türklerin bir

kısmını buralara yerleştirmiş, şimdiki İskele Meydanı'na da bir bedesten yaptırarak ticaretin hızlı bir biçimde gelişmesini sağlamıştır. 16. yüzyıldan itibaren Osmanlı; Üsküdar'ı camiler, mescitler, tekkeler, hamamlar, kervansaraylar, imaretler, medreseler, çeşmeler, iskeleler, darüşşifalar, sübyan mektepleri, kütüphaneler, sebiller, yalı ve köşkler ile imar etmiştir. Bu hızlı gelişme, Üsküdar'ın bir şehir dokusuna bürünmesinin Osmanlı ile başladığını ispatlamaktadır. M.Ö. 1000'lerden beri bilinen ve oturlan, Bizans'tan kalan yegâne eser Kız Kulesi ile farklılaşan, Osmanlı devrinde bir oya gibi itinayla işlenen ve güzelleşen, denize açılan ve hiçbirinin, diğerini görme hakkını engellemediği yalılarıyla, cumbalı ahşap evlerin süslediği sokaklarıyla, korularıyla, köşkleriyle, çarşılarıyla, hamamlarıyla, camileriyle, kiliseleri ve sinagoguyla Üsküdar, adı kendisine en çok yakışan tarih ve kültür şehri olmuştur " (URL-10,2019).

2.1.2 Üsküdar İlçesi'nin Konumu

Şekil 2.1: Üsküdar'ın Alan Sınırı

"Üsküdar, İstanbul'un Anadolu yakasının en eski ilçesidir. Kuzeyden Beykoz, kuzeydoğudan Ümraniye, doğudan Ataşehir, güneyden Kadıköy ilçeleri ve batıdan İstanbul Boğazı'yla çevrilidir. İstanbul Boğazı'na olan sahil uzunluğu 12 kilometredir. İlçenin en yüksek noktası olan Büyük Çamlıca Tepesi 268 metre yüksekliğindedir. Diğer önemli yükselti ise 227 metre ile Küçük Çamlıca Tepesi'dir. Üsküdar ilçesinin başlıca akarsuyu, Küçüksu Deresi'nin başlangıç kollarıdır. Küçüksu Deresi, Göztepe'nin güney

yamaçlarından inen sel yataklarının birleşmesiyle meydana gelir ve tepelik bir alanda hafif bükümler çizerek Göksu Çayırı denilen düzlüğün güney kenarında denize dökülür"(URL-10,2019).

2.1.3 Üsküdar İlçesi'nin İklimsel Özellikleri

"Üsküdar iklim yönünden Marmara Bölgesi'nin karakteristik özelliğini gösterir. Bir yandan Marmara'nın ılıman havası öte yandan Balkanlar'dan gelen soğuk hava ilçemizi etkisi altında bulundurur. Yazları sıcak ve kurak, ilkbahar, sonbahar ve kış ayları ise genelde yağmurlu geçer. Yıllık ortalama sıcaklık 15 derecedir. Yıllık ortalama yağış miktarı metrekare başına 650-700 kg'dır. Nem oranı yüksektir. Ortalama nispi nem %75'tir"(URL-10,2019).

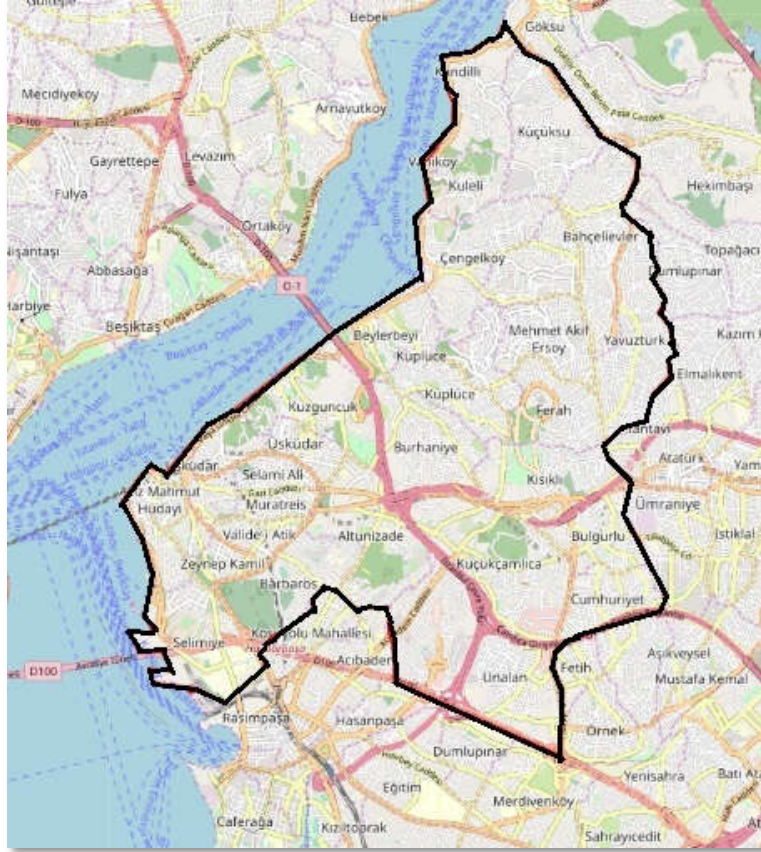
2.1.4 Üsküdar İlçesi'nin Nüfusu

Tablo2.1: Yıllara Göre Üsküdar Nüfusu (TUİK)

YIL	ÜSKÜDAR NÜFUSU	ERKEK NÜFUSU	KADIN NÜFUSU
2018	529.145	257.831	271.314
2017	533.570	260.604	272.966
2016	535.537	262.390	273.147
2015	540.617	265.637	274-980
2014	534.970	263.453	271.517
2013	534.636	263.365	271.271
2012	535.916	264.968	270.948
2011	532.182	262.783	269.399
2010	526.947	260.201	266.746
2009	524.379	259.338	265.041
2008	524.889	260.109	264.780
2007	582.666	287.012	295.654

"Üsküdar Belediyesi 1982 yılında kurulmuştur. 1985 Genel Nüfus Sayımı'nda 490.185 iken, 1988 yılında Ümraniye'nin ilçe olarak Üsküdar'dan ayrılmasıyla 395.623 kişiye düşmüştür.2008 yılına kadar 54 mahalleden oluşan Üsküdar, bazı mahallelerin birleştirilmesi ve Esatpaşa, Örnek ve Fetih mahallelerinin Ataşehir ilçelerine dahil edilmesiyle 33 mahalle olarak düzenlenmiştir" (URL-10,2019).

2.1.5 Üsküdar İlçesi'nin Ulaşımı

Şekil 2.2: Üsküdar'ın Ulaşım Haritası

"Üsküdar, dünyanın en kalabalık şehirlerinden biri olan İstanbul'un Avrupa yakasından Anadolu yakasına geçişteki merkez noktada yer almaktadır. Eminönü, Beşiktaş ve Kabataş vapur seferleri ile Harem Sirkeci feribot seferlerinin gerçekleştiği Üsküdar, bu yönüyle deniz ulaşımında kilit rol oynamaktadır. Boğaz Köprüsü ve bağlantı yollarının merkezinde bulunması sebebiyle karayolu ulaşımında da aktif olan Üsküdar, Marmaray'ın 2013 yılında hizmete girmesiyle ulaşımındaki stratejik önemini arttırmıştır. Asya ile Avrupa arasında boğazın altından kesintisiz raylı sistem ulaşımı sağlayan Marmaray, bu şekilde her gün binlerce insanın Üsküdar'dan geçmesine vesile olmaktadır" (URL-10,2019)

2.2 Yöntem

Bu çalışmada korular, kent parkları, yeşil alan sistemleri, kent parkları planlama ilkleri konusunda yazılan kitaplar, makaleler vb. yayınlar yazılı materyal olarak kullanılmış ve bu bilgilere dayanarak temel bilgiler ortaya konmuştur. Çalışmaya konu olan alanlar Üsküdar ilçesinde yer alan Fetihpaşa Korusu, Küçük Çamlıca Korusu ve Büyük Çamlıca Korusu'dur. Kent parklarında peyzaj düzenlemeleri; İstanbul-Üsküdar Örneği isimli tez çalışmasının dört bölümünde incelenen yönteminde; ilk olarak, kent ve kentsel açık yeşil alan kavramı içerisinde kent parklarının önemi, işlevleri, planlama ilkeleri ve tasarım ilkeleri konuları üzerinde durulmuştur. Daha sonra Türkiye'den ve Dünya'dan kent parkı örnekleri ve tasarımları incelenmiştir.

Çalışma alanının konumu, iklimsel özellikleri, nüfusu ve ulaşımı ele alınarak dönem dönem çekilen fotoğraflarla analiz edilmiştir. Bu araştırma sonrasında alanda yapılan çalışmalar kent parkı kullanımları açısından irdelenerek, alanda yapılan peyzaj düzenlemeleri incelenmiştir.

Alan kullanıcıların alanda yapılan peyzaj düzenlemelerini ne şekilde kullandığı, alandan beklentileri, Üsküdar İlçesinde yaşayan yerel halkın alanlarda yapılan peyzaj düzenlemeleri ile ilgili kullanıcı memnuniyeti kapsamında bir anket çalışması yürütülmüştür. Üsküdar'ın nüfus verilerine göre anket yapan kişi sayısı belirlenmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TUIK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Veri Tabanından alınan 2018 yılı illere göre ilçe nüfusları verilerine göre Üsküdar'ın nüfusu 529 bin 145 kişidir (URL-11,2019).

Anketlerin uygulanması kısmında örneklem büyüklüğü Newbold 1995'e göre Oransal Örnek Hacmi Formülünü veren aşağıdaki formül kullanılarak belirlenmiştir. %95 güven aralığında ve % 5 hata payı göz önüne alınarak, toplumda yerel halka en az 384 anketi uygulanması gerektiği sonuçlar doğrultusunda tespit edilmiştir (URL-12,2019).

- n: Örneklem büyüklüğü ,
- N: Ana kütle büyüklüğü (Çalışma alanının toplam nüfusu 529,145),
- $Q_{P_x}^3$: Oranın Varyansı (0,0255102),
- p: Oran (p:0,5) (Eşitlik 1).

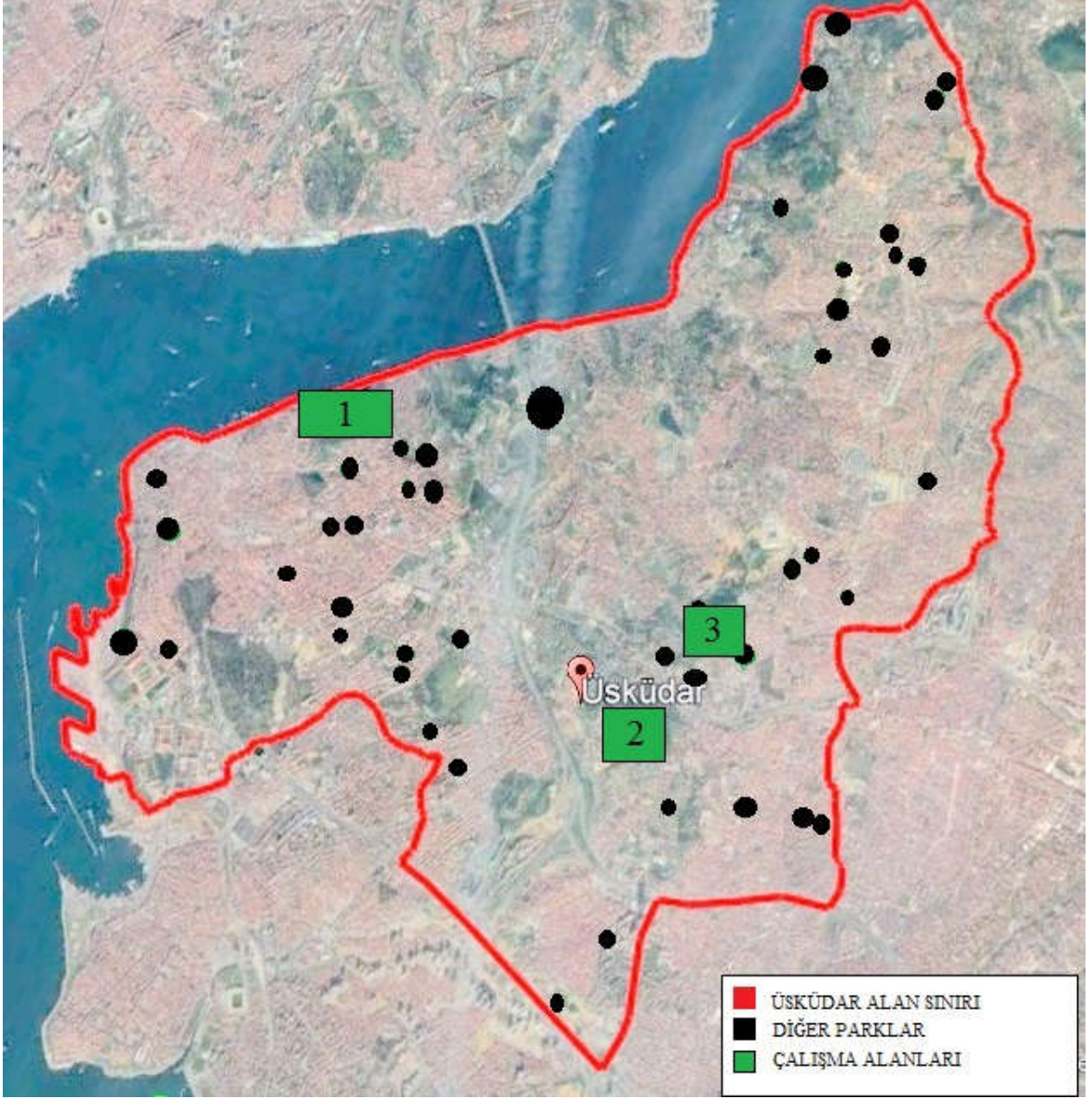
$$n = \frac{Np(1-p)}{(N-1)Q_{P_X}^2 + p(1-p)} = 384. \quad (1)$$

Anket soruları Kent Parklarında Peyzaj Düzenlemeleri: İstanbul-Üsküdar Örneği başlığı altında kişilere ilgili 16 soru yöneltilmiştir. Anket içerisinde cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve ikamet durumu 4 soru halinde yöneltilmiştir. Anket içerisinde kalan 12 soru alanlarda yapılan peyzaj düzenlemeleri, alana ulaşım, kullanıcı memnuniyeti kapsamında kişilere yöneltilmiştir.

BÖLÜM 3

BULGULAR

3.1 Üsküdar İlçesi'ndeki Yeşil Alan Envanteri

Şekil 3.1 : Araştırma alanlarının uydu görüntüsünde yerleri

Üsküdar ilçesinde yer alan çalışma alanlarımız;1-Fetihpaşa Korusu, 2-Küçük Çamlıca Korusu, 3-Büyük Çamlıca Korusu.

3.1.1 Fetihpaşa Korusu Yeşil Alan Envanteri

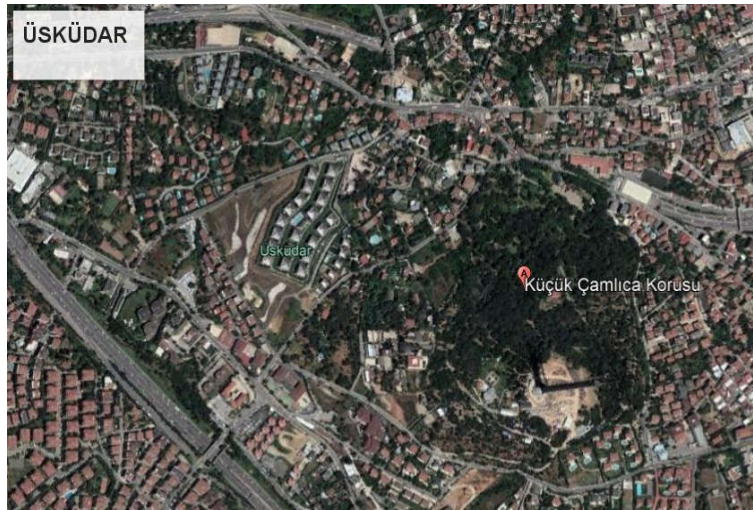
Fetihpaşa Korusu, Üsküdar ilçesinde olup, 134.150 m² yüzölçümüne sahiptir.6 adet çocuk oyun alanı, 3 adet aletli spor alanı, 2 basket-voleybol sahası ve 2 adet süs havuzu bulunmaktadır. İstanbul Anadolu Yakasının Boğaz Kıyısı'nda bulunan ve bu bölgenin oksijen deposu olarak bilinen Fetihpaşa Korusu Sultantepe semtinin İstanbul Boğazı'nı gören sırtından başlayıp, Kuzguncuk Tepesi ve Paşa Limanının üst kısımlarına doğru uzanıyor. Kuru ismini II. Mahmut ve I. Abdülhamit dönemlerinde valilik, elçilik ve nazırlık yapan Tophane Müşiri Fethi Ahmet Paşa'dan alıyor. Paşanın varislerinden Avukat Şevket Mocan, kendi hissesini 1958 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesine devredilmiştir. Bu tarihten sonra bir süre 'Mocan Korusu' olarak adlandırılan Fethi Paşa Korusu'ndaki diğer hisseli yerler daha sonra belediye tarafından istimlak edilmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi (IBB) tarafından içerisindeki iki köşk restore edilerek,2003 yılında sosyal tesis olarak İstanbulluların hizmetine sunulmuştur. Fetihpaşa Korusu İstanbullulara temiz havada yürüyüş ve koşu alanlarından yararlanıp restoran, kafe ve çay bahçelerinde dinlenerek, kentin gürültü ortamından uzaklaşma fırsatı sunmaktadır. Koruda Türk düşünce ve kültür hayatının önemli isimlerinden cemil Meriç'in 1948-1960 yılları arasında konakladığı tarihi binanın da bulunduğu, günümüzde restoran ve kafe olarak hizmet vermektedir (URL-13,2019).

Şekil 3.2: Fetihpaşa Korusu uydu görüntüsü

3.1.2 Küçük Çamlıca Korusu Yeşil Alan Envanteri

Küçük Çamlıca Korusu; Üsküdar ilçesinde olup, 271.443 m² yüzölçümüne sahiptir. 4 adet çocuk oyun alanı, 2 adet aletli spor alanı ve 2 adet süs havuzu bulunmaktadır. Üsküdar'ın 4 km doğusunda, 227 m yüksekliğindeki Küçük Çamlıca Tepesi üzerindeki koruluktur. Yamaçlarda İstanbul'un tanınmış su kaynakları olan Çamlıca, Tomruk suları bulunur. II. Mahmut zamanında İstanbul'un sosyal yaşamına giren bu korulukta ava çıkılır ve atla gezintiler yapılırdı. 19. yüzyıla geldiğinde koruluğun büyük bir kısmı Sami ve Suphi Paşaların mülkiyetinde idi.1940 senesinde İstanbul valisi Lütfü Kırdar tarafından kamulaştırıldı. Fakat ne yazık ki ondan bu yana gecekondular ve rant istilası ile korunun büyük kısmı yok oldu, kalabilen kısmı da 1980'de İstanbul Belediyesi temizletip halkın istifadesine açtı. Korunun genel ağaç örtüsü Fıstıkçamları, karaçam, kızılçam, servi, çınar, gürgen ve ihlamurdur (URL-13,2019).

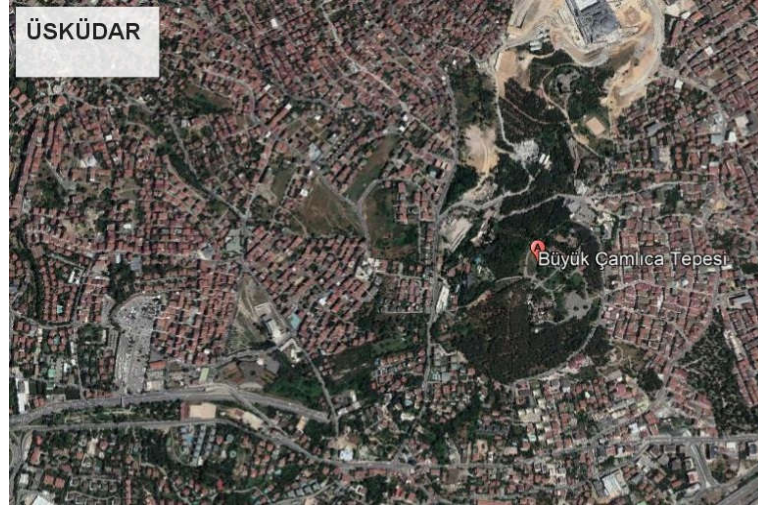

Şekil 3.3: Küçük Çamlıca Korusu uydu görüntüsü

3.1.3 Büyük Çamlıca Korusu Yeşil Alan Envanteri

Üsküdar ilçesinde olup 154.147,98 m² yüzölçümüne sahiptir.4 adet çocuk oyun alanı, 1 adet aletli spor alanı bulunmaktadır. Adını Üsküdar ile Ümraniye arasındaki iki yüksek tepeden biri olan Büyük Çamlıca tepesinden alan koruluk, bir takım çatlaklarla parçalanmış olan kuvarsitlerden süzülen içimi çok güzel su kaynaklarına sahiptir. Büyük Çamlıca'da korunmuş bulunan kızılçam ve fıstıkçamı içerisinde barındıran koruluk, Türk edebiyatına ve şarkılara konu olmuş gözde bir gezinti yeri olarak da bilinmektedir. Büyük Çamlıca Korusu, Küçük Çamlıca Korusu'na göre daha küçük ve dar yüzölçümlü bir alanda

bulunmaktadır. Koruluk, 1940'da devrin valisi Dr. Lütfü Kırdar tarafından sembolik bir bedelle kamulaştırılmıştır (URL-13,2019).

Şekil 3.4: Büyük Çamlıca Korusu uydu görüntüsü

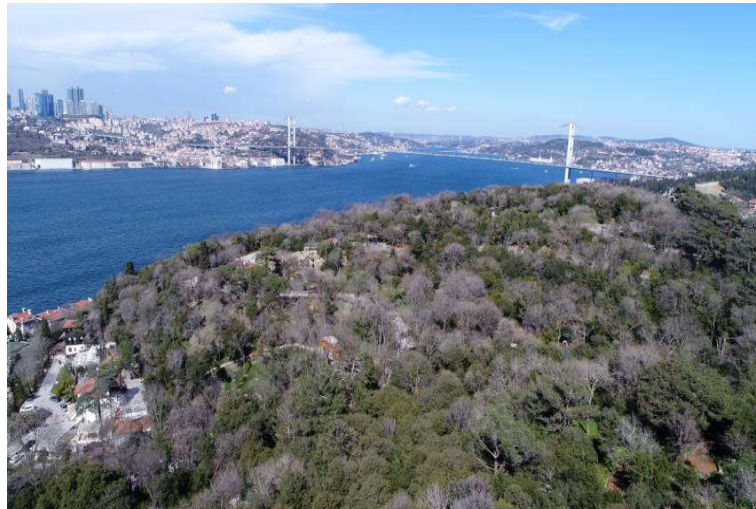
3.2 Çalışma Alanlarının Kent Parkı Kullanımları ve Peyzaj Düzenlemeleri Açısından İrdelenmesi

Üsküdar ilçesine bağlı olan çalışma alanları Üsküdar gibi kent yaşamının yoğun olduğu bir konumda insanların yeşil alan ihtiyacını ve kent parkı işlevleriyle kentlilere bir çok aktivite imkanı sağlamaktadır. Alanların kuru olması sebebiyle içinde bir çok tarihi ağaç bulunmaktadır. İstanbul'un peyzajına hakim manzarası, alan içerisindeki doğal yapının bozulmamış olması, yüksek konumu ve sık ağaçları ile küçük bir orman havası vermesi, Üsküdar merkezden rahatça ulaşımın olması gibi bir çok neden bu koruları çalışmama neden olmuştur. Bu alanların en önemli özelliklerinden biride kent parkı işlevi görürken aynı zamanda tarihi dokularını günümüze kadar koruyan köşklere dışında sonradan beton yapılanmanın olmamasıdır. Koruların içerisinde Çocuk Oyun Alanı, Aletli Spor Alanı, Basketbol ve Voleybol Sahası, Süs Havuzu ve Sosyal Tesis Binası vardır (Tablo 3.1).

Tablo3.1: Araştırma Alanlarındaki Kullanımlar

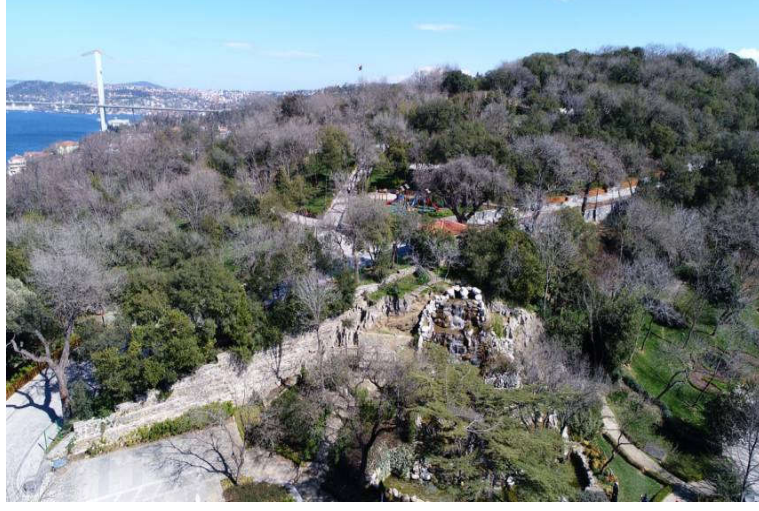
ARAŞTIRMA ALANLARI	ALANLARIN BÜYÜKLÜKLERİ(m ²)	ALANLARDAKİ KULLANIMLAR
FETİHPAŞA KORUSU	134.150	Çocuk oyun alanı Aletli Spor Alanı Basketbol ve Voleybol Sahası Süs Havuzu Sosyal Tesis
KÜÇÜK ÇAMLICA KORUSU	271.433	Çocuk Oyun Alanı Aletli Spor Alanı Süs Havuzu Sosyal Tesis
BÜYÜK ÇAMLICA KORUSU	154.148	Çocuk Oyun Alanı Aletli Spor Alanı Süs Havuzu Sosyal Tesis

3.2.1.Fetihpaşa Korusu Kent Parkı Kullanımları ve Peyzaj Düzenlemeleri Açısından İrdelenmesi

Şekil 3.5: Fetihpaşa Korusundan boğaz manzarası (URL-13,2019).

Üsküdar paşalimanı bölgesinde Boğaz manzarasına hakim olan Fetihpaşa Korusu Sultantepe ve Kuzguncuk mahalleleri arasında yer almaktadır (Şekil 3.5).

Şekil 3.6: Fetihpaşa Korusu'ndan bir görünüm (URL-13,2019).

Fetihpaşa Korusunun doğal bir koru olması ve içinde bulundurduğu fıstık çamları, kızılçamlar, sakız ağaçları, sedir ağacı gibi önemli ağaç türleri ziyaretçilerine nefes aldırıcı yeşilliği ile kentin betonlaşmış yapısından uzaklaşmayı sağlamaktadır (Şekil 3.5).

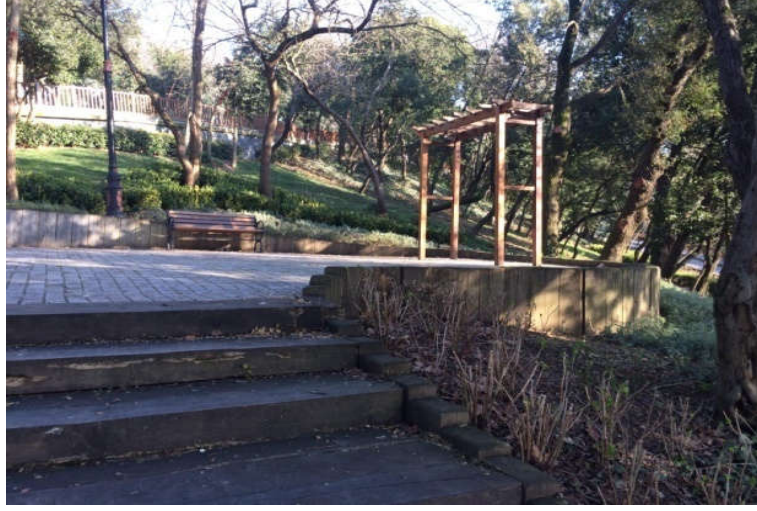

Şekil 3.7: Fetihpaşa Korusu'nun girişi

Fetihpaşa Korusuna giriş paşalimanı yol güzergahından olmaktadır. Alana giriş kapısının önünde bulunan paşalimanı durağından Beykoz-Üsküdar, Kirazlıtepe-Üsküdar İETT hatlarından ulaşım sağlanmaktadır. Girişin önünde ziyaretçileri karşılayan beton

merdivenler ve alan içindeki yol güzergahları arasındaki merdivenler koru içindeki alanları birbirine bağlamaktadır (Şekil 3.7).

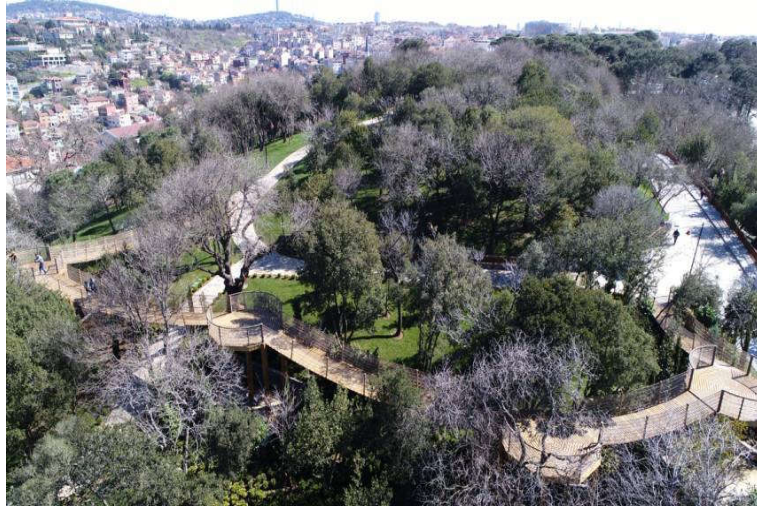
Şekil 3.8: Fetihpaşa Korusu'ndan görünüm

Alan girildiğinde alanın morfolojik yapısına uygun olarak kavisli yapılan yol sistemi ağaçlar arasındaki boşluk alanlarda oluşturulmuştur. Alanın proporsiyonuna uygun yapılan yol sistemi ağaçlara zarar verilmeden ziyaretçilerin alan içerisinde yorulmadan aynı anda bir çok mekanın içinden geçmesi sağlanmıştır. Yollarda koruluklarda kullanılan malzemeler alanın sitüasyon koşullarına uygundur buda alanın doğal yapısı ile uyum içinde olduğunu göstermektedir (Şekil 3.8).

Şekil 3.9: Fetihpaşa Korusu araç yolundan bir görünüm

Merdivenler bağılandıkları yollara dik olarak yapılmış merdiven kenarlarında çalı grubu bitkilendirme yapılmıştır. Alan içerisindeki çocuk oyun alanının donatılarında ahşap materyal kullanılmıştır. Oyun alanlarında kauçuk zemin döşeme kullanılmıştır. Alan içerisinde yollarda kullanılan korkuluklar ahşap malzemedendir. Yollarda çoğunlukla beton parke ve taş kaplama kullanılmıştır. Yol kenarları taşlarla sınırlandırılmıştır. Alan içerisinde kullanımları ayıran duvarlar moloz taş malzemedendir yapılmıştır. Yapılan bu çalışmalarda kullanılan malzemelerin konstrüksiyonları doğru hesaplanmıştır(Şekil 3.9).

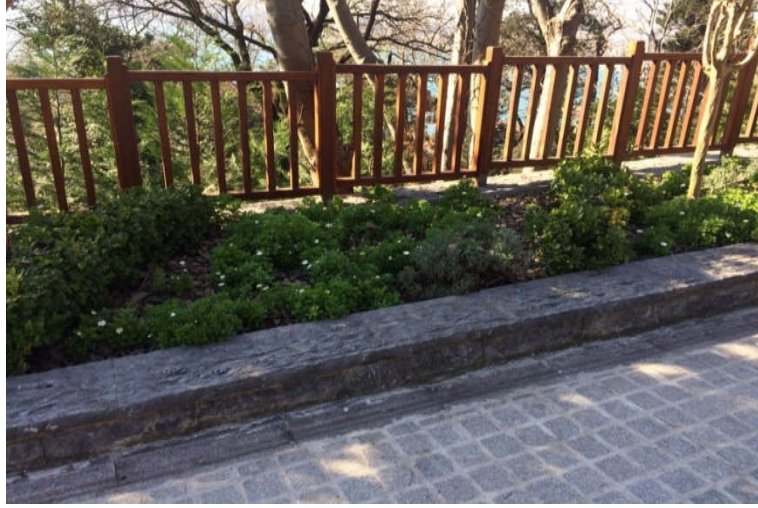
Şekil 3.10: Fetihpaşa Korusu yol güzergahı (URL-13,2019).

Her mevsim ziyaretçileri olan alanın dayanıklı ve alanın doğasına uygun materyaller seçilmesi alandaki görselliğin artmasına katkı sağlamaktadır. Buda alanın doğal güzelliğin, vurgulamaktadır. Yolların eğimlerinin ziyaretçileri yormayacak eğimde olması alan için rahat dolaşılmasını sağlamaktadır. Buda yollar teknik şartlara uygun olarak tasarlandığını göstermektedir (Şekil 3.10).

Yollarda çoğunlukla beton parke ve taş kaplama kullanılmıştır. Yol kenarları taşlarla sınırlandırılmıştır. Alan içerisinde kullanımları ayıran duvarlar moloz taş malzemedendir yapılmıştır (Şekil 3.11).

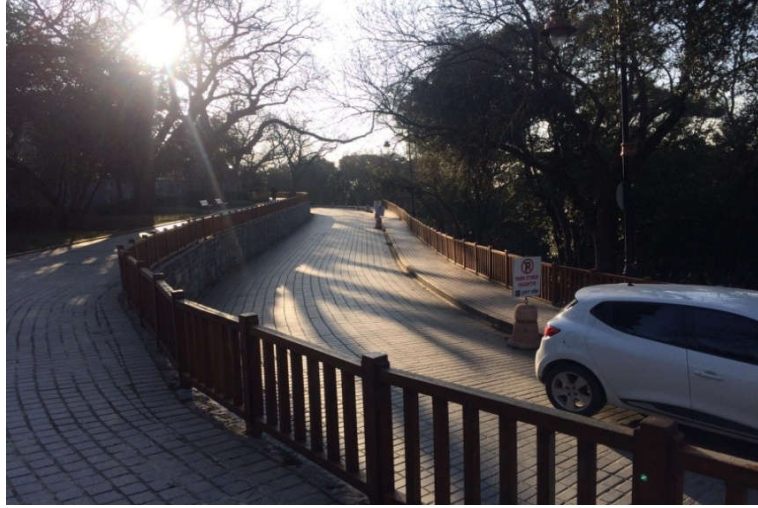

Şekil 3.11: Fetihpaşa Korusu oyun alanından bir görünüm

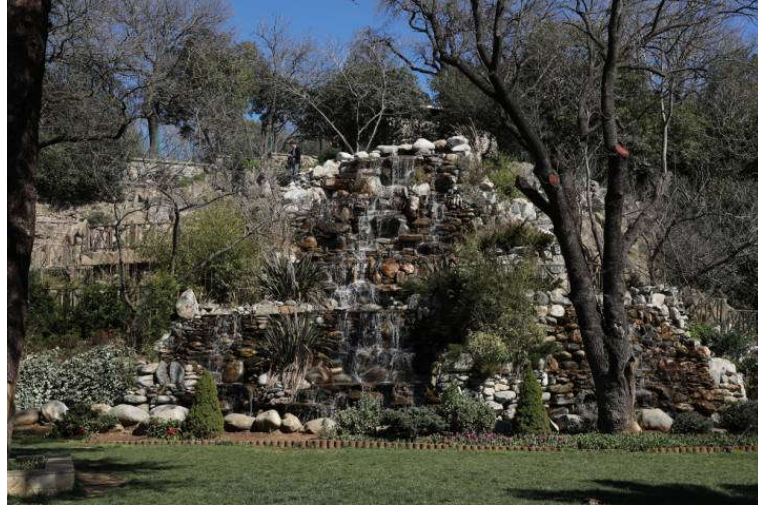

Şekil 3.12: Fetihpaşa Korusu korkuluklardan bir görünüm

Alanda birlik ve kompozisyon içinde seçilen dayanıklı ve alanın doğasına uygun materyaller alanda ki görselliğin artmasına katkı sağlamaktadır. (Şekil 3.12).

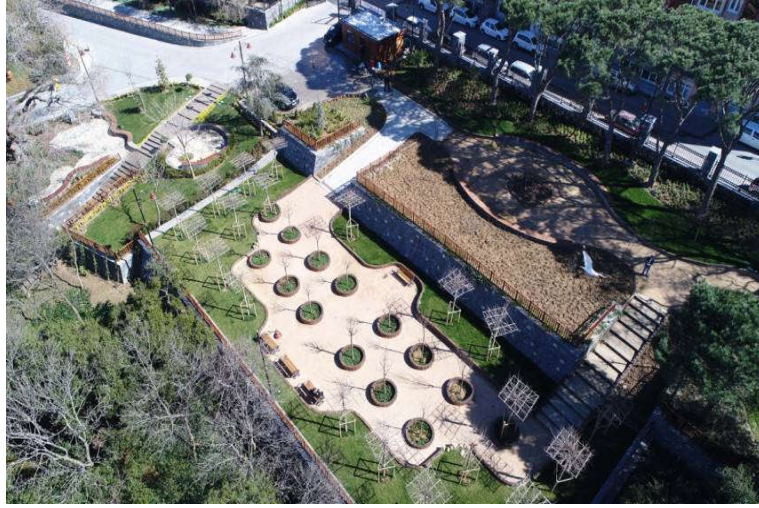

Şekil 3.13: Fetihpaşa Korusu yol kenarında bulunan korkuluklardan bir görünüm

Şekil 3.14: Fetihpaşa Korusu süs havuzundan bir görünüm

Alanın yol kenarındaki sınır bölgelerinde yapılan dinlenme alanlarına ziyaretçilerin oturması için ard arda sırlanmış banklar konulmuştur. Ağaçlarla yollar arasında hem fonksiyonel hemde dekoratif amaçlı olarak kullanılan çim alanlar bulunmaktadır (Şekil 3.14).

Şekil 3.15: Fetihpaşa Korusudininlenme alanından bir görünümü (URL-13,2019).

Tarihi ağaçların arasındaki alanlarda yol kenarlarında çalı formu bitkilendirme yapılmıştır. Yapıla bitkilendirme çalışmaları yol sınırlarını vurgulamaktadır. Alanlar arasında çöp kovası sayısı yeterli değildir.

Şekil 3.16: Fetihpaşa Korusu dinlenme alanından bir görünüm (URL-13,2019).

Şekil 3.17: Fetihpaşa Korusu alanları arasındaki geçişin bir görünümü

Korular yoğun ağaçlık alanların olduğu mekanlardır. Ağaçların arasında görülemeyen mekanlar arasında geçiş için yönlendirme levhası konulmuştur (Şekil 3.18).

Şekil 3.18: Fetihpaşa Korusu yönlendirme levhalarından bir görünüm

Koruların belediyelere devredilip kent parkı işlevi görmesinden sonra bu alanlarda yeme-içme ihtiyacını karşılamak için alandaki korular restore edilerek sosyal tesis olmuştur (Şekil 3.19).

Alanın kullanıcıları için hem korunun girişinde hem de sosyal tesisin önünde araç parkları vardır (Şekil 3.20).

Şekil 3.19: Fetihpaşa Korusu sosyal tesisten bir görünüm (URL-13,2019).

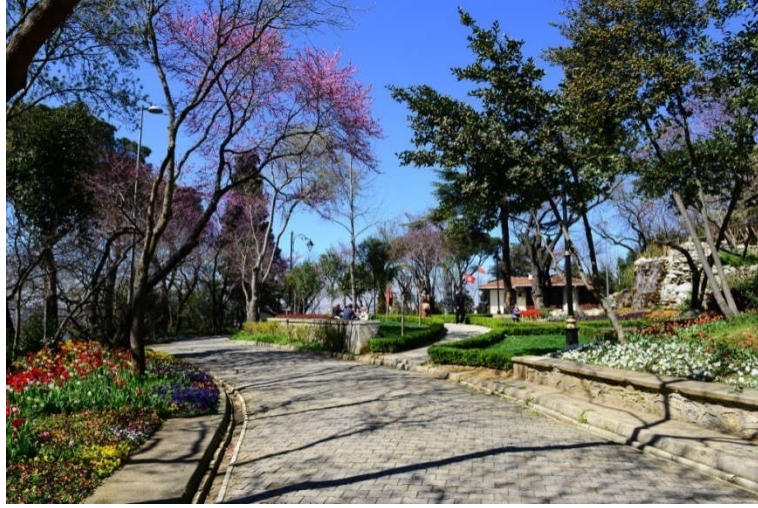

Şekil 3.20: Fetihpaşa Korusu otoparktan bir görünüm

Alan içerisinde gelen ziyaretçilerin kullandığı otopark alanı beton taş kaplamadır. Alanlar arasında araç yolları iki aracın kullanabileceği teknik olarak doğru genişlikte ve yol kenarlarında yayalar için kaldırımlar yapılmıştır. Mekanların arasında sosyal tesis dışında ziyaretçilerin piknik yapabileceği oturma alanları da mevcuttur.

Şekil 3.21: Fetihpaşa Korusu otoparktan bir görünüm

Şekil 3.22: Fetihpaşa Korusu bitkilendirmeden bir görünüm

Yeşil zeminler çalı formu bitkilerle sınırlandırılmıştır. Mekanlar içindeki yol sitemine uygun olarak yapılan bitkilendirmeler renk harmonisi oluşturarak yeşil alanlara estetik bir görünüm sağlamaktadır. Alan içindeki yolların genişliği 3 metredir. Yol kenarlarında bir dizi şeklinde sıralanmış aydınlatma öğeleri mevcuttur (Şekil 3.22).

Alanlara ulaşımın kolay olması ziyaretçiler tarafından dört mevsim ziyaret edilmesine olanak sağlamaktadır. Alan Yaz-Kış ziyaret edilmektedir (Şekil 3.23).

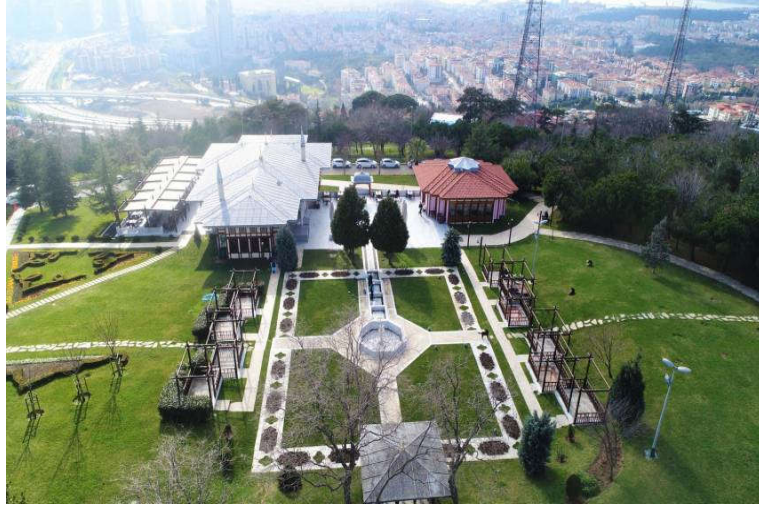
Şekil 3.23: Fetihpaşa Korusu sosyal tesisin kış mevsiminden bir görünümü (URL-13,2019).

3.2.2.Küçük Çamlıca Korusu Kent Parkı Kullanımları ve Peyzaj Düzenlemeleri Açısından İrdelenmesi

Şekil 3.24: Küçük Çamlıca Korusu'ndan bir görünüm (URL-13,2019).

İçerisinde üç ayrı köşkü bulunan Prens Adalarını da içine alan Marmara Denizi ve Boğaz manzarası ile yazın lalelerle renklendirilen Küçük Çamlıca Korusu, Üsküdar'ın doğusunda yer almaktadır. Alan içerisinde fıstık çamı, karaçam, kızılçam, servi, çınar, gürgen ve ıhlamur ağaçları ve bir çok su kaynakları vardır (Şekil 3.24).

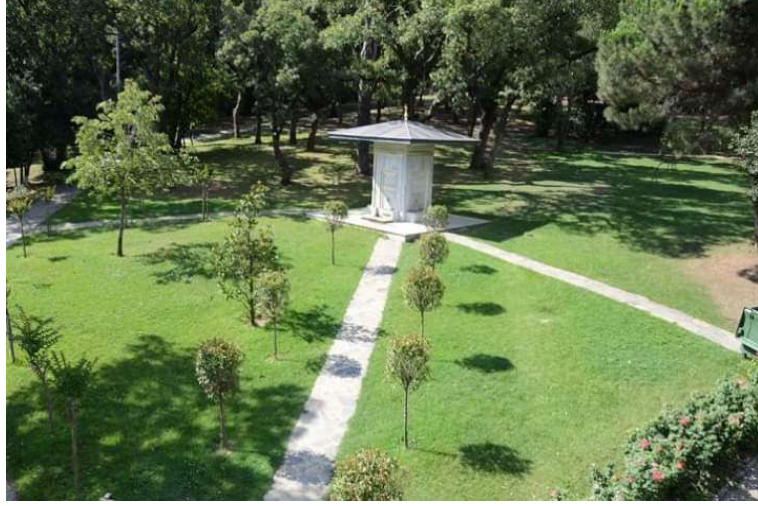

Şekil 3.25: Küçük Çamlıca Korusu'ndaki sosyal tesis alanından bir görünüm (URL-13,2019).

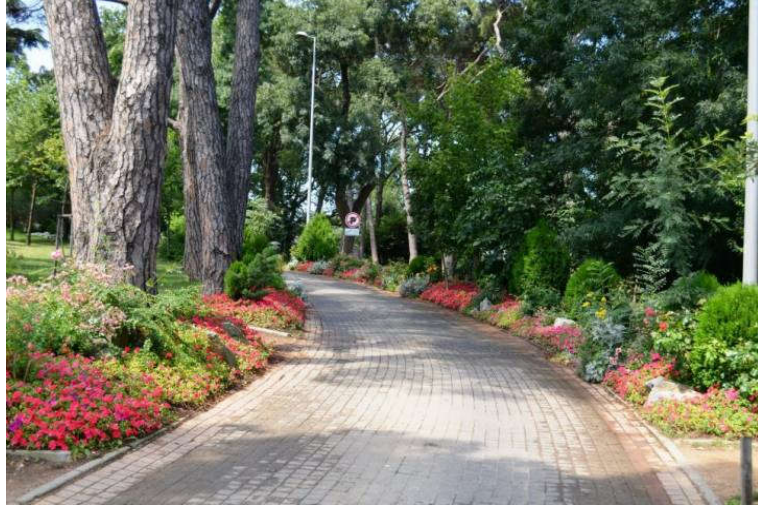

Şekil 3.26: Küçük Çamlıca Korusu girişinde ki yoldan bir görünüm (URL-13,2019).

Alandaki sosyal tesis alanının en yüksek noktasında olduğu görülmektedir. Buda gelen ziyaretçiler manzara eşliğinde yemek yeme alternatifini sunmaktadır. Tesislerin İstanbul peyzajına hakim olması ziyaretçileri için cezbedici özellik taşımaktadır. Alanın girişinde ziyaretçileri karşılayan yol kenarlarındaki yeşil alanlarda yapılan bitkilendirme çalışmaları ve kullanılan küçük heykeller alan girişine vurgu yaparak estetik bir görüntü kazandırmaktadır (Şekil 3.26).

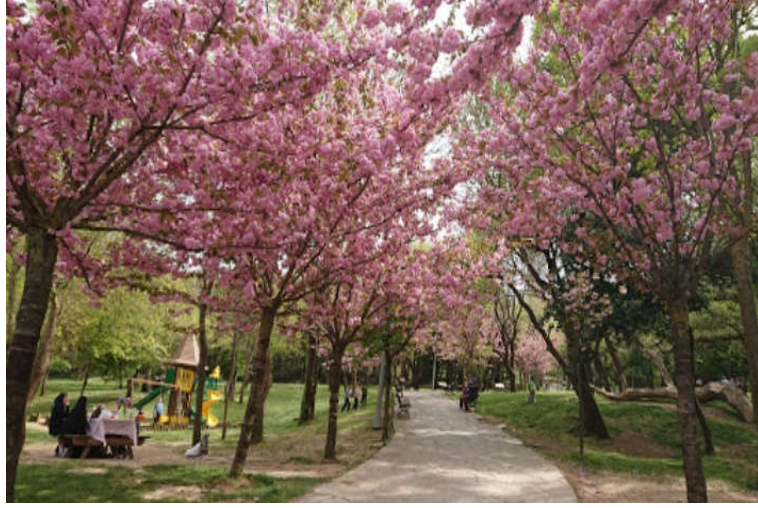

Şekil 3.27: Küçük Çamlıca Korusun'daki tarihi çeşmeden bir görünüm (URL-13,2019).

Şekil 3.28: Küçük Çamlıca Korusu yol kenarı bitkilendirmelerinden bir görünüm

Alanda mesire alanı olarak kullanılan bölgede mermer malzemeden yapılmış olan çeşme ziyaretçileri karşılamaktadır. Çeşme sürekli kullanıma açıktır. Çeşmenin biraz yukarısında teknik olarak doğru materyalden yapılan çocuk oyun alanı ve daha sonra süs havuzu ve su köşkü bulunmaktadır (Şekil 3.27).

Şekil 3.29: Küçük Çamlıca Korusu yol çevresinde bulunan kullanımlardan bir görünüm

Alanın etrafından dolaşan yol sisteminde bordür taş kullanılmıştır. Yollar hem yaya yolu hem de araç yolu olarak kullanılmaktadır. Yol kenarındaki bitkilendirmeler yolun kavisli yapısını vurgulamaktadır. Girişte başlayan ve dinamik bir şekilde oluşturulmuş yol alan çevresinden dolanarak alanın üst kısmındaki sosyal tesislere ulaşmaktadır (Şekil 3.28).

Şekil 3.30: Küçük Çamlıca Korusu bitkisel düzenlemelerden bir görünüm

Alanın orta kısmında kalan yeşil alan genel olarak mesire alanı olarak kullanılmaktadır. Alanda bulunan erguvan ağaçları bahar mevsiminde açtığı çiçeklerle alandaki yolda ziyaretçilere eşlik etmektedir. Yazın mesire alanı olarak kullanılan alanda çeşitli görsel şekiller oluşturularak mevsimlik çiçeklerle form verilmiştir.Yapılan bitkilendirmeler yeşil alanların düz yapısına canlılık kazandırmaktadır (Şekil 3.30).

Açık tonların yanında baskın olan canlı renkler kullanıldığı gözlenmiştir. Buda iki zıt rengin bir arada kullanılmasıyla tasarımın görünüşünü güçlendirmektedir. Alanların birbirine bağlayan yeşil şeritleri oluşturan alanların bitkisel düzenlemelerle sınırlandırıldığı gözlenmiştir. Alanda çiçeklerin bakımının düzenli olarak yapıldığı saptanmıştır (Şekil 3.31).

Şekil 3.31: Küçük Çamlıca Korusu bitkisel düzenlemelerden bir görünüm

Alandaki yönlendirme levhaları açık ve okunaklıdır. Alanlarda yeteri kadar yönlendirme levhası olduğu görülmüştür (Şekil 3.32).

Şekil 3.32: Küçük Çamlıca Korusu yönlendirme levhalarından bir görünüm

Şekil 3.33: Küçük Çamlıca Korusu Su köşkü ve süs havuzundan bir görünüm

Su köşkünü vurgulayan küçük su göleti alana su sesi ile huzur verici bir özellik katmaktadır. Kuş seslerinin su sesleri alanın doğal peyzajına olumlu katkı sağlamaktadır (Şekil 3.33).

Alandaki köşkler restore edilerek sosyal tesis haline getirilmiştir. Köşkerin önündeki küçük erguvan ağaçları yeşil zemin üzerindeki köşkerin dokusuna renk katmaktadır(Şekil 3.34).

Şekil 3.34: Küçük Çamlıca Korusu Topkapı Köşkü'nden bir görünüm

Şekil 3.35: Küçük Çamlıca Korusu kamelyalar ve mescidden bir görünüm

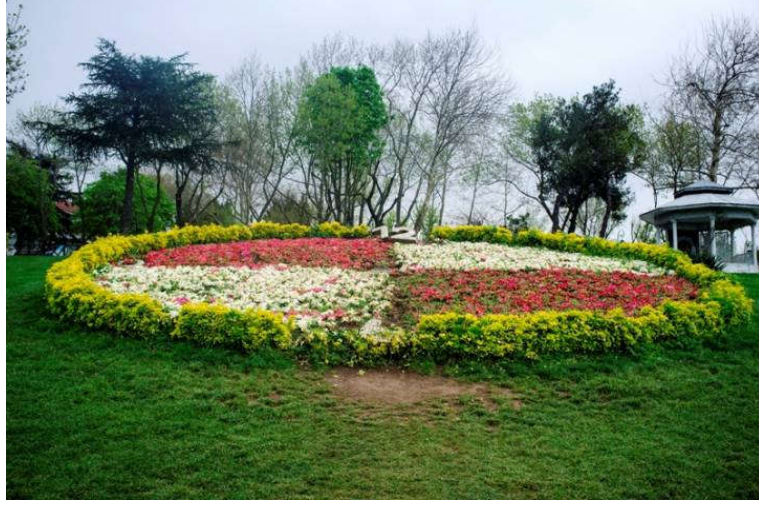
Kamelyaların arka tarafında sosyal tesislerin tam karşısında küçük bir mescit bulunmaktadır. Kamelyalar ile mescit arasındaki geçişi çim taşlarından oluşan küçük bir yol sağlamaktadır(Şekil 3.35).

3.2.3.Büyük Çamlıca Korusu Kent Parkı Kullanımları ve Peyzaj Düzenlemeleri Açısından İrdelenmesi

Şekil 3.36: Büyük Çamlıca Korusu'ndan bir görünüm (URL-13,2019).

Büyük Çamlıca Korusu Ümraniye ile Üsküdar arasındaki tepede bulunmaktadır. İstanbul'un 360 derece panoramik olarak izlenebileceği bu tepede kuvarsitlerden süzülen çok güzel su kaynaklarına sahiptir. Yüksekliği nedeniyle frekans yayıcıları, baz istasyonları için de kullanılmaktadır (Şekil 3.36).

Şekil 3.37: Büyük Çamlıca Tepesi bitkisel düzenlemelerden bir görünüm (URL-13,2019).

Alanın boğazın iki köprüsüne de sahip manzarası alanda özel gün fotoğraf çekimi gibi aktivitelerde imkan sağlamaktadır. Alan içerisinde yeşil alanlarda yapılan bitkisel düzenlemelerde bahar mevsimi geldiğinde baskın olarak lale kullanıldığı gözlenmiştir. Buda bahar mevsiminin geldiğini vurgulamaktadır. Alanda fıstık çamı, kızılçam gibi ağaç türleri bulunmaktadır (Şekil 3.37).

Şekil 3.38: Büyük Çamlıca Korusu'ndan bir görünüm

Alanda bulunan sosyal tesis ziyaretçilere açık ve kapalı yeme-içme mekanı sunmaktadır. Açık alanda bir oturma ve aydınlatma birimi bulunmaktadır. Oturma birimleri ferforje ve hasır banklardan yapılmıştır (Şekil 3.38).

Şekil 3.39: Büyük Çamlıca Korusu sosyal tesisinden bir görünüm (URL-13,2019).

Aydınlatma öğeleri ve sosyal tesise alanına giriş çıkış kapısı ferforje materyaldir. Sehpalarda taş materyal tercih edilmiştir. Manzaraya hakim yürüme yoluna yazın Osmanlı macunu gibi birçok seyyar satıcı olduğu görülmektedir. Sosyal tesisin açık alanının zemininde kayrak taşı kullanılmıştır. Sosyal tesiste mermer materyalden bir çok büfe gibi satış birimleri olduğu gözlenmiştir. Alanda kullanılan malzemeler alanın doğal yapısına uygun ve uzun ömürlü materyaller tercih edildiği gözlenmiştir (Şekil 3.39).

Şekil 3.40: Büyük Çamlıca Korusu sosyal tesisi açık alandan bir görünüm

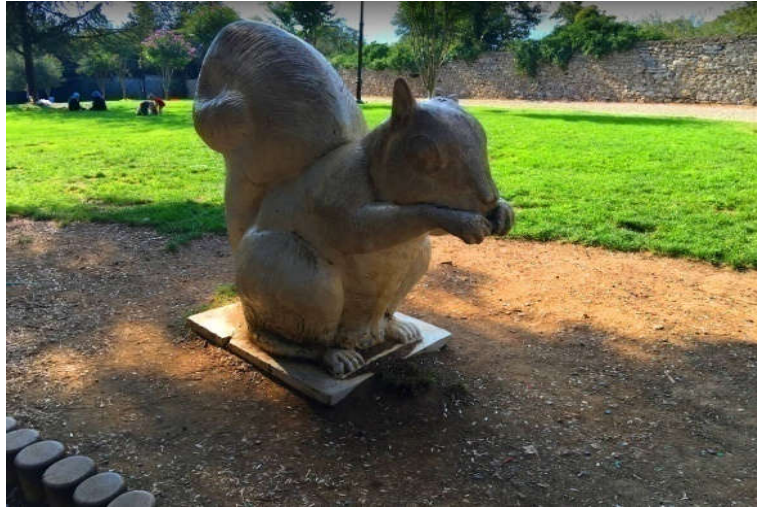
Sosyal tesis alanında bir çok çöp kutusu olduğu gözlenmiştir. Ağaçlar için oluşturulan korkuluk alanlar ağaçları vurgulamakta aynı zamanda oturma birimi olarak değerlendirilmiştir. Alanda akşam saatlerinde yapılan ışıklandırmalar kapalı mekanların

dokusuna renk katmaktadır. Sosyal tesislerin kapalı mekanlarında canlı müzik gibi birçok aktivite yapılmaktadır(Şekil 3.40).

Şekil 3.41: Büyük Çamlıca Korusu yeşil alanda ki objelerden bir görünüm

Bir çizgi şeklinde tasarlanmış yaya yolu girişten başlayarak alanın doğal manzarası ile devam ederek ziyaretçileri dinamik bir şekilde çıkış noktasına yönlendirmektedir. Alanda sosyal tesislerin dışında içinde çocuk oyun parkı bulunduran alanın etekleri konumunda bir mesire alanı piknik yapmak isteyenlere imkan sağlamaktadır.

Şekil 3.42: Büyük Çamlıca Korusu dinlenme alanında ki heykelden bir görünüm

Çeşitli şekilde yapılan bitkilendirme çalışmaları hem yol aksı ile yeşil zemini birbirinden ayırmakta hem de yol kenarlarında renk harmonisi oluşturarak ziyaretçilere eşlik

etmektedir. Alanların arasındaki yeşil şeritlerde bir çok bitkisel düzenlemenin olduğu ve bu mekanlara çeşitli objelerle görsel nitelik kazandırdığı gözlenmiştir(Şekil 3.42).

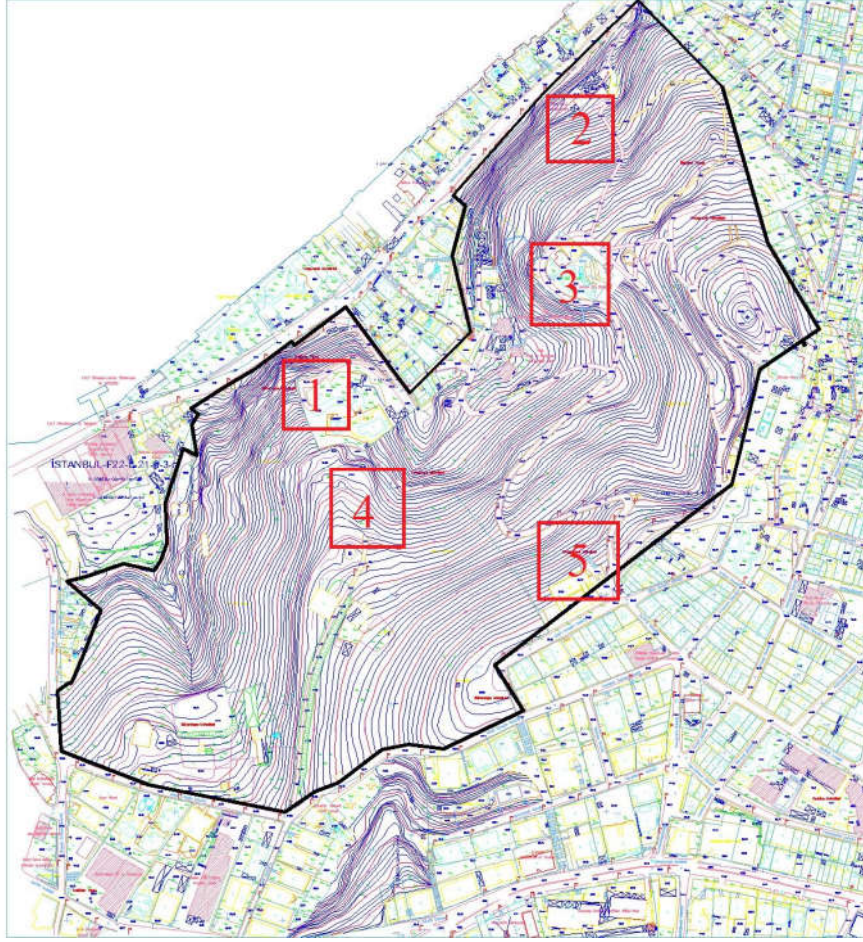

Şekil 3.43: Büyük Çamlıca Korusu yaya yolundan bir görünüm

Alanın yerel halka ticari gelir alanı sağladığı tespit edilmiştir. Bir çok etkinlik için ziyaret edilen alanda yaya yollarında rahatça dolaşımın olması alandaki yol genişlik ölçülerinin teknik olarak doğru hesaplandığını göstermektedir. Düzenli bir otoparka sahip olan bu alana yalnızcaçamlıca tepesi yokuşuna kadar otobüs ve minibüslerle ulaşımın olması otoparkın yeterli genişlikte olmadığını göstermektedir (Şekil 3.43).

3.3.Çalışma Alanların Kent Parkı Tasarım Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi

3.3.1 Fetihpaşa Korusu Kent Parkı Tasarım Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi

Şekil 3.44: Fetihpaşa Korusu 1:1000 Ölçekli Halihazır Haritası

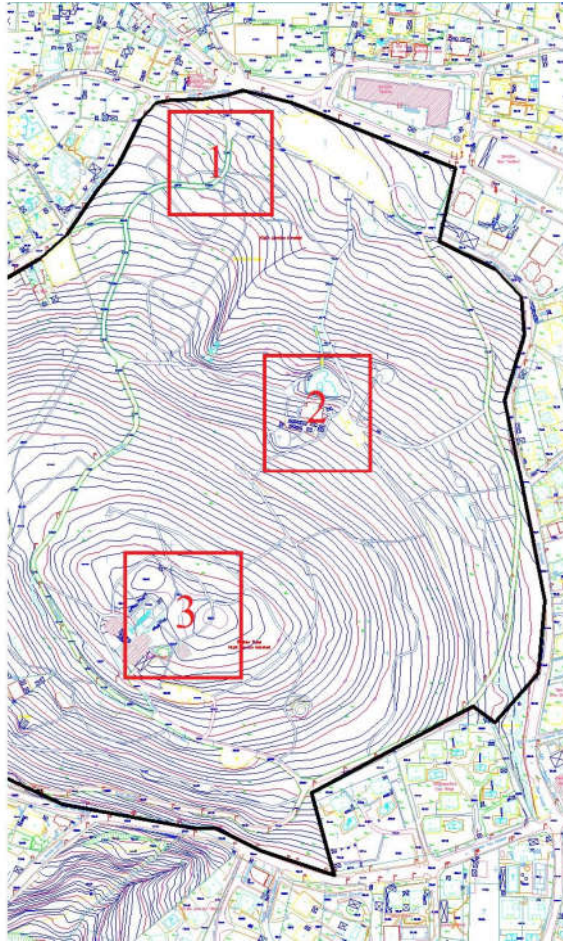
Peyzaj tasarım öğeleri; Çizgi, Şekil-form, Ölçü, Aralık, Doku, Renk, Işık ve Gölge, Vurgu, Dinamik, Harekete göre Fetihpaşa Korusu değerlendirilmiştir.

Fetihpaşa Korusu 1:1000 Halihazır Haritasında işaretlenmiş alanlarda;

- 1. bölge alanın giriş kapısı vardır. Alana merdivenlerle çıkılmaktadır.
- 2.bölge ve çevresinde Fetihpaşa'nın ana girişinden bağımsız farklı bir girişi olan çay bahçeleri ve kafeler bulunmaktadır.
- 3.bölgede alandaki sosyal tesis vardır. Sosyal tesis ve kafeler alanın doğal peyzajından yararlanılarak boğaz manzarasına hakim olarak konumlandırılmıştır.
- Tesis ve kafelerin ışıklandırılması gece alanları vurgulamaktadır.

- 4. bölgede alanın üst kotlarında bulunan park alanları vardır. Park alanları arasındaki süs havuzu alanındaki kuş sesleri alanın doğal peyzajını vurgulamaktadır.
- Park alanlarında korunun üst bölgesindeki giriş alanlarına da yakındır. Yapılan tasarımlar ergonomiktir.
- 5. bölgede otopark alanı vardır.
- 1. 2. 3. ve 4. bölge arasında yol sirkülasyonu bütün koruyu dolaşmakta ve alandaki hareketliliği vurgulamaktadır.
- Alanlar arasında geçişler mekanların şekil ve formuyla vurgulanmıştır.
- Tüm alanda çiçeklerin renkleriyle diğer mekanlar birbirinden ayrılır.

3.3.2. Küçük Çamlıca Korusu Kent Parkı Tasarım Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi

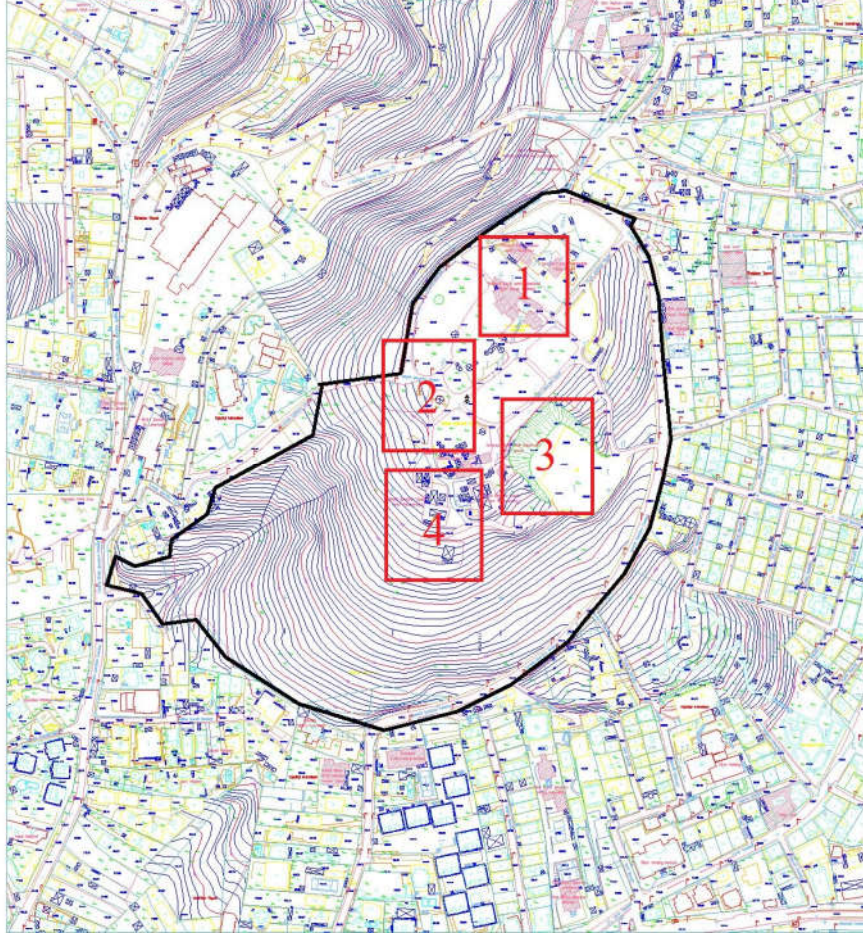
Şekil 3.45: Küçük Çamlıca Korusu 1:1000 Ölçekli Halihazır Haritası

Peyzaj tasarım öğeleri; Çizgi, Şekil-form, Ölçü, Aralık, Doku, Renk, Işık ve Gölge, Vurgu, Dinamik, Harekete göre Küçük Çamlıca Korusu değerlendirilmiştir.

Küçük Çamlıca Korusu 1:1000 Halihazır Haritasında işaretlenmiş alanlarda;

- 1. bölge alanın giriş kapısı ve otopark alanının olduğu alandır. Girişten çıkılan yol üst kotlardaki sosyal tesislere kadar hem araç hem yaya geçişine uygun genişliktedir.
- 2. bölgede su köşkü vardır. Su köşkünün önünde bulunan gölet alanı vurgulamaktadır.
- 1. bölgeden 2. bölgeye geçiş olan alanda piknik için ayrılan yeşil alan vardır. Yeşil alandaki çeşme alanı simgelemektedir.
- 3. bölge sosyal tesislerin bulunduğu alandır. Bu alanda yapılan bitkisel düzenleme ve ışıklandırma alanın görünümünü güzelleştirir.
- Sosyal tesis alanının önünde bulunan kamelyalar arasındaki yol mescide yönlendirmektedir.
- 2. ve 3. bölge arasındaki geçiş bölgesinde park alanları vardır.
- Yol alanın çevresinden dolaşarak üst kot da ki sosyal tesislere kadar devam etmektedir. Buda alan boyunda hareketliliğin olduğunu göstermektedir.
- Alanlar arasındaki heykeller ve yol çevresindeki bitkisel düzenlemeler doku ve renkleri ile alanları vurgulamaktadır.
- 1. 2. ve 3. bölgeler arasındaki yolun alanın çevresinden dolaşması alanın doğal dokusunu bozmadan geçişi sağlamaktadır. Buda alanlar arasındaki etkileşimin bozulmadan dinamik bir şekilde devam etmesini sağlamaktadır.

3.3.2.Büyük Çamlıca Korusu Kent Parkı Tasarım Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi

Şekil 3.46: Büyük Çamlıca Korusu 1:1000 Ölçekli Halihazır Haritası

Peyzaj tasarım öğeleri; Çizgi, Şekil-form, Ölçü, Aralık, Doku, Renk, Işık ve Gölge, Vurgu, Dinamik, Harekete göre Büyük Çamlıca Korusu değerlendirilmiştir.

Büyük Çamlıca Korusu 1:1000 Halihazır Haritasında işaretlenmiş alanlarda;

- 1. bölge sosyal tesislerin bulunduğu alandır. Alanın doğal peyzajına uygun olarak manzaraya hakim konumlandırılmıştır. Alandaki ışıklandırma alanı vurgulamaktadır.
- 1. bölgede kullanılan kent donatılarının dokusu alanla uyumludur.
- 2. bölge köprü ve adalar manzarasına hakim olan bu alan seyir terası işlevi

gören bir gezinti yoludur.

- 1. ve 2. bölge arasındaki yapılan bitkisel düzenlemeler renk, şekil ve formları yeşil alanları vurgulamaktadır.
- 3. bölge otoparkların bulunduğu alandır. Bu alan sosyal tesisin girişinde bulunmaktadır. 1. ve 2. bölgeye geçiş olanağı sağlar. Otoparkın geniş ve düzenli olması rahat bir şekilde park edilip çıkılmasını sağlamaktadır.
- 3. bölge ve 2. bölge arasındaki geçiş merdivenlerle sağlanmaktadır. Merdivenlerde bulunan ferforje merdiven alanının görünümünü güzelleştirir.
- 4. bölgede verici istasyonları vardır. 2. bölge ve 4. bölge arasında park alanı vardır. Bu alan aynı zamanda piknik alanı olarak bırakılan doğallığı bozulmamış bir alandır.
- 4. bölgede alanın bir girişi daha vardır. Bu alanda da otopark mevcuttur.
- Yol sirkülasyonu 3. bölgedeki otoparktan başlayarak alanların arasında dolaşım 4. bölgedeki otopark alanına kadar devam eder. Buda alandaki hareket ve dinamikliği gösterir.

3.4. Anket Çalışmaları

Kent Paklarında Peyzaj düzenlemeleri: İstanbul-Üsküdar Örneği kapsamında alanda anket çalışması yürütülmüştür. Anketlerin uygulanması kısmında örneklem büyüklüğü Newbold 1995'e göre Oransal Örnek Hacmi Formülü kullanılarak, %95 güven aralığında ve % 5 hata payı göz önüne alınarak, toplumda yerel halka en az 384 anketin uygulanması gerektiği sonuçlar doğrultusunda tespit edilmiştir. Tespit edilen sayıda kişi ile yapılan anket çalışmasına aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Yaş Grubu:

Tablo3.2: Yaş Durumu Analizi

ZİYARETCİLERİN YAŞ DURUMU					
YAŞ	18-25	26-35	36-45	56-65	66 ve üstü
N	158	98	95	27	6
%	41,16	25,52	24,73	7,03	1,56

Uygulanan anket sayısı içerisinde alanları ziyaret eden kullanıcıların % 41,16 sı 18-25, % 25,52 si 26-35, % 24,73 ü 56-65, % 1,56 sı 66 ve üstü yaş aralığındadır. Yürütülen ankette uygulanan 384 kişi arasında alanları en çok ziyaret eden bireylerin 18-25 yaş aralığında, en az ziyaret eden kimselerin 66 ve üstü kimseler olduğu görülmektedir. Alanlar her yaş grubu kimseler tarafından ziyaret edilmektedir (Tablo 3.2).

Cinsiyet:

Tablo 3.3: Cinsiyet Durumu Analizi

ZİYARETCİLERİN CİNSİYET DURUMU			
CİNSİYET	Kadın	Erkek	
N	174	210	
%	45,32	56,68	

Yürütülen 384 kişilik anket çalışmasında alan ziyaretçilerinin 45,32 si Kadın, % 54,68 i Erkektir (Tablo 3.3).

Eğitim:

Tablo 3.4: Eğitim Durumu Analizi

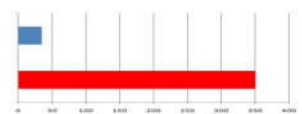
ZİYARETCİLERİN EĞİTİM DURUMU						
EĞİTİM	Okur Yazar Değil	İlköğretim	Lise	Üniversite	Lisansüstü	
N	0	111	125	140	8	
%	0,0	28,92	32,55	36,45	2,08	

Yürütülen 384 kişilik ankette ziyaretçilerinin eğitim durumuna bakıldığında ilköğretim mezunu kimseler % 28,92, lise mezunları % 32,55, üniversite mezunları % 36,45 ve lisansüstü mezunları % 2,84 dür. Uygulanan anket sayısı içerisinde okur-yazar olmayan kimselerin olmadığı görülmektedir (Tablo 3.4)

İkamet :

Yürütülen anket sayısı içinde İstanbul'da ikamet eden kimselerin sayısı % 91,14, İstanbul'da ikamet etmeyen kimselerin sayısı % 8,86 olduğu görülmektedir. Alanları İstanbul'da ikamet etmeyen insanların da ziyaret ettiği anlaşılmaktadır (Tablo 3.5).

Tablo3.5: İkamet Durumu Analizi

ZİYARETCİLERİN İKAMET DURUMU			
İSTANBUL	EVET	HAYIR	
N	350	34	
%	91,14	8,86	

Alanların Kullanımı:

Tablo 3.6: alanların kullanım analizi

ZİYARETCİLERİN KULLANIM DURUMU				
ALAN	FETİHPAŞA KORUSU			
Ziyaret Sayısı	1	1-5	5 den çok	
N	141	135	108	
%	36,73	35,15	28,12	
ALAN	KÜÇÜK ÇAMLICA KORUSU			
Ziyaret Sayısı	1	1-5	5 den çok	
N	130	117	137	
%	33,87	30,46	35,67	
ALAN	BÜYÜK ÇAMLICA KORUSU			
Ziyaret Sayısı	1	1-5	5 den çok	
N	111	133	140	
%	28,92	34,63	36,45	

Fetihpaşa, Küçük Çamlıca ve Büyük Çamlıca korusuna gelen ziyaretçilerin alanları ne sıklıkla ziyaret ettiği saptanmak istenmiştir. Yürütülen anket sayısı içerisinde Fetihpaşa

korusunu en az 1 kere ziyaret eden kişi sayısı 141, 1-5 arası ziyaret eden kişi sayısı 135, 5 den daha fazla ziyaret eden kişi sayısı 108 dır. Küçük Çamlıca korusunda alanı en az 1 kere ziyaret eden kişi sayısı 130, 1-5 arası ziyaret eden kişi sayısı 117, 5 den daha fazla ziyaret eden kişi sayısı 137 dir. Büyük Çamlıca korusunu en az 1 kez ziyaret eden kişi sayısı 111, 1-5 arası ziyaret eden kişi sayısı 133, 5 den daha fazla ziyaret eden kişi sayısı ise 140 dır. Yürütülen anketin analiz sonucunda alanlar arasında % 36,73 ile az 1 kez ziyaret eden en fazla kişi sayısı Fetihpaşa korusundadır. 1-5 arası ziyaret eden kişi sayısının en fazla olduğu alan da% 35,15 ile Fetihpaşa korusundadır. Alanları 5 den çok ziyaret eden en fazla kişi sayısı ise % 36,45 ile Büyük Çamlıca korusundadır (Tablo 3.6).

Alanlar Gidiş Sıklığı:

Tablo3.7: Alanlara Gidiş Sıklığı Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANLARA GİDİŞ DURUMU						
ALAN	FETİHPAŞA KORUSU					
Ziyaret Sıklığı	Haftada 1	Haftada 1 den fazla	Ayda 1	Yılda 1	Hiç	
N	75	70	107	112	20	
%	19,53	18,22	27,86	29,19	5,20	
ALAN	KÜÇÜK ÇAMLICA KORUSU					
Ziyaret Sıklığı	Haftada 1	Haftada 1 den fazla	Ayda 1	Yılda 1	Hiç	
N	74	58	91	151	10	
%	19,27	15,10	23,69	39,32	2,60	
ALAN	BÜYÜK ÇAMLICA KORUSU					
Ziyaret Sıklığı	Haftada 1	Haftada 1 den fazla	Ayda 1	Yılda 1	Hiç	
N	70	63	80	166	5	
%	18,22	16,40	20,83	43,25	1,30	

Fetihpaşa, Küçük Çamlıca ve Büyük Çamlıca korusuna ziyaretçilerin ne sıklıkla geldiği tespit edilmek istenmiştir. Fetihpaşa korusunu haftada 1 kez ziyaret eden kişi sayısı 75, haftada 1 den fazla ziyaret eden kişi sayısı 70, ayda 1 ziyaret eden kişi sayısı 107, yılda 1

ziyaret eden kişi sayısı 111 ve hiç ziyaret etmeyen kişi sayısı 20 dir. Küçük Çamlıca korusunu haftada 1 ziyaret eden kişi sayısı 74, haftada 1 den fazla ziyaret eden kişi sayısı 58, ayda 1 ziyaret eden kişi sayısı 91, yılda 1 ziyaret eden kişi sayısı 151 ve hiç ziyaret etmeyen kişi sayısı 10 dur. Büyük Çamlıca korusunu haftada 1 kez ziyaret eden kişi sayısı 70, haftada 1 den fazla ziyaret eden kişi sayısı 63, ayda 1 ziyaret eden kişi sayısı 80, yılda 1 ziyaret eden kişi sayısı 166 ve hiç ziyaret etmeyen kişi sayısı 5 dir. Analiz sonuçlarına göre hafta 1 kez en çok ziyaret edilen alan % 19,53 ile Fetihpaşa korusudur. Haftada 1 den fazla en çok ziyaret edilen alan 18,22 ile Fetihpaşa korusudur. Ayda 1 en çok ziyaret edilen alan % 27,86 ile Fetihpaşa korusudur. Yılda 1 en çok ziyaret edilen alan % 43,25 ile Büyük Çamlıca korusudur. Hiç ziyaret edilmeyen alan 5,20 ile en çok Fetihpaşa korusudur (Tablo 3.7).

Alanlara Ziyaret Amacı:

Tablo3.8: Alanların Ziyaret Amacı Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANLARA GİDİŞ AMACI							
ALAN	FETİHPAŞA KORUSU						
Ziyaret Nedeni	Yeme İçme	Dinlenme	Fotoğraf Çekme	Eğlenme	Yürüyüş	Diğer	
N	85	63	71	67	69	29	
%	22,13	16,40	18,48	17,44	17,96	7,55	
ALAN	KÜÇÜK ÇAMLICA KORUSU						
Ziyaret Nedeni	Yeme İçme	Dinlenme	Fotoğraf Çekme	Eğlenme	Yürüyüş	Diğer	
N	77	70	68	73	64	32	
%	20,08	18,22	17,70	19,01	16,66	8,33	
ALAN	BÜYÜK ÇAMLICA KORUSU						
Ziyaret Nedeni	Yeme içme	Dinlenme	Fotoğraf Çekme	Eğlenme	Yürüyüş	Diğer	
N	76	70	76	66	60	36	
%	19,82	18,22	19,79	17,18	15,62	9,37	

Yürütülen anket sayısı içerisinde alanlara ziyaret edilme amacı bulunmak istenmiştir. Fetihpaşa korusuna yeme-içme için gelen kişi sayısı 85, dinlenme için gelen kişi sayısı 63, fotoğraf çekmek için gelen kişi sayısı 71, eğlenmek için gelen kişi sayısı 67, yürüyüş için gelen kişi sayısı 69 ve diğer amaçlarla gelen kişi sayısı 29 dur. Küçük Çamlıca korusuna yeme-içme için gelen kişi sayısı 77, dinlenme için gelen kişi sayısı 70, fotoğraf çekmek için gelen kişi sayısı 68, eğlenmek için gelen kişi sayısı 73, yürüyüş için gelen kişi sayısı 64 ve diğer amaçlarla gelen kişi sayısı 32 dir. Büyük Çamlıca korusuna yeme-içme için gelen kişi sayısı 76, dinleme için gelen kişi sayısı 70, fotoğraf çekmek için gelen kişi sayısı 76, eğlenmek için gelen kişi sayısı 66, yürüyüş için gelen kişi sayısı 60 ve diğer amaçlarla gelen kişi sayısı 36 dir. Analiz sonuçlarına bakıldığında yeme içme için en çok gelinen alan % 22,13 ile Fetihpaşa korusudur. Dinlenmek için en çok gelinen alanlar % 18,22 ile Küçük ve Büyük Çamlıca korularıdır. Fotoğraf çekilmek için en çok gelinen alan % 19,79 ile Büyük Çamlıca korusudur. Eğlenmek için en çok gelinen alan % 19,01 ile Küçük Çamlıca korusudur. Yürüyüş için en çok gelinen alan % 17,96 ile Fetihpaşa korusudur. Diğer amaçlarla en çok gelinen alan ise % 9,37 Büyük Çamlıca korusudur(Tablo 3.8).

Alan Değerlendirmesi:

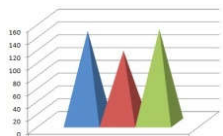
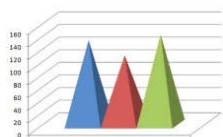
Tablo3.9: Fetihpaşa Korusu Durum Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANLARI DEĞERLENDİRME DURUMU				
ALAN	FETİHPAŞA KORUSU			
Spor tesisi yeterli mi?	EVET	HAYIR	KISMEN	
N	121	114	149	
%	31,52	29,68	38,80	
Dinlenme alanları Yeterli mi?	EVET	HAYIR	KISMEN	
N	133	120	131	
%	34,63	31,25	34,11	
Bitkisel Düzenleme Yeterli mi?	EVET	HAYIR	KISMEN	
N	145	110	129	
%	37,77	28,64	33,59	

Yürütülen anket de alanlarda yapılan düzenlemelerin yeterliliği analiz edilmiştir. Anket sonuçları değerlendirilmiştir. Fetihpaşa konusunda spor tesislerinin yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 121, yetersiz olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 114, kısmen yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 149 dur. Dinlenme alanlarının yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 133, yetersiz olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 120, kısmen yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 131 dir. Bitkisel düzenlemelerin yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 145, yetersiz olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 110, kısmen yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 129 dur(Tablo 3.9).

Alanı değerlendirecek olursak Fetihpaşa konusunda sosyal tesisler % 38,80 ile kısmen yeterli, dinlenme alanları % 34,63 ile yeterli, bitkisel düzenlemeler % 37,77 ile yeterlidir (Tablo 3.9).

Tablo 3.10: Küçük Çamlıca Korusu Durum Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANLARI DEĞERLENDİRME DURUMU				
ALAN	KÜÇÜK ÇAMLICA KORUSU			
Spor tesisi yeterli mi?	EVET	HAYIR	KISMEN	
N	109	128	147	
%	28,38	33,33	38,28	
Dinlenme alanları Yeterli mi?	EVET	HAYIR	KISMEN	
N	144	113	127	
%	37,5	29,42	33,07	
Bitkisel Düzenleme Yeterli Mi?	EVET	HAYIR	KISMEN	
N	133	109	142	
%	34,63	28,38	36,97	

Yürütülen ankette Küçük Çamlıca korusunda spor tesislerinin yeterli olduğunu düşünen kişi sayısı 109, yetersiz olduğunu düşünen kişi sayısı 128, kısmen yeterli olduğunu düşünen kişi sayısı 147 dir. Dinlenme alanlarının yeterli olduğunu düşünen kişi sayısı 144, yetersiz olduğunu düşünen kişi sayısı 113, kısmen yeterli olduğunu düşünen kişi sayısı 127 dir. Bitkisel düzenlemelerin yeterli olduğunu düşünen kişi sayısı 133, yetersiz olduğunu düşünen kişi sayısı 109, kısmen yeterli olduğunu düşünen kişi sayısı 142 dir.

Buna göre Küçük Çamlıca korusunda spor tesisleri % 38,28 ile kısmen yeterli, dinlenme alanları % 437,5 ile yeterli, bitkisel düzenlemeler % 36,97 ile kısmen yeterlidir (Tablo 3.10)

Tablo 3.11: Büyük Çamlıca Korusu Durum Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANLARI DEĞERLENDİRME DURUMU				
ALAN	BÜYÜK ÇAMLICA KORUSU			
Spor tesisi yeterli mi?	EVET	HAYIR	KISMEN	
N	104	133	147	
%	27,08	34,63	38,28	
Dinlenme alanları Yeterli mi?	EVET	HAYIR	KISMEN	
N	143	105	136	
%	37,23	27,34	35,41	
Bitkisel Düzenleme Yeterli Mi?	EVET	HAYIR	KISMEN	
N	139	89	156	
%	36,19	23,17	40,64	

Yürütülen ankette 384 kişi Büyük Çamlıca korusunda spor tesislerinin yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 104, yetersiz olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 133, kısmen yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 147 dir. Dinlenme alanlarının yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 143, yetersiz olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 105, kısmen yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 136 dır. Bitkisel düzenlemelerin yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 139, yetersiz olduğunu düşünen kişi sayısı 89, kısmen yeterli olduğunu düşünen kişi sayısı 156 dır. Alanı değerlendirecek olursak spor tesisi 38,28 ile kısmen yeterli, dinlenme alanları 37,23 ile yeterli, bitkisel düzenlemeler 40,64 ile kısmen yeterlidir (Tablo 3.11).

Alanların Ziyaret Edildiği Mevsimler:

Yürütülen anketinde alanları hangi aylarda daha çok ziyaret ettiğini gösteren alanları ilkbahar-yaz aylarında tercih eden ziyaretçi sayısı 187, sonbahar-kış aylarında tercih eden ziyaretçi sayısı 80, hermevsim tercih eden ziyaretçi sayısı 117 dir. Anket sonuçlarını

değerlendirecek olursak alanlar en çok % 48,71 ile ilkbahar-yaz döneminde ziyaret ediliyor (Tablo 3.12).

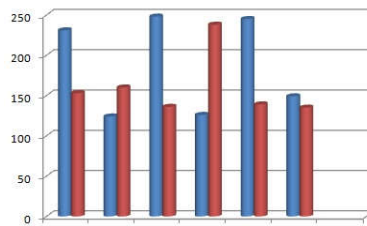
Tablo 3.12: Alan Ziyareti Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANLARI TERCİH ETTİĞİ MEVSİMLERİN DURUMU				
AYLAR	İLKBAHAR- YAZ	SONBAHAR- KIŞ	HERMEVSİM	
N	187	80	117	
%	48,71	20,83	30,46	

Alan Donatıları:

Tablo 3.13: Fetihpaşa Korusu Kent Donatısı Durum Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANDAKİ KENT DONATILARINI DEĞERLENDİRME DURUMU				
ALAN	FETİHPAŞA KORUSU			
DURUMU	YETERLİ		YETERSİZ	
N-% DURUMU	N	%	N	%
AYDINLATMA Ö.	231	60,15	153	39,85
OTURMA BİRİMİ	124	32,30	260	67,70
ÇÖP KOVASI	248	64,58	136	35,42
PANO	146	38,03	238	61,97
YÖNLENDİRME L.	245	63,80	139	36,20
OYUN ALANI B.	249	64,84	135	35,16

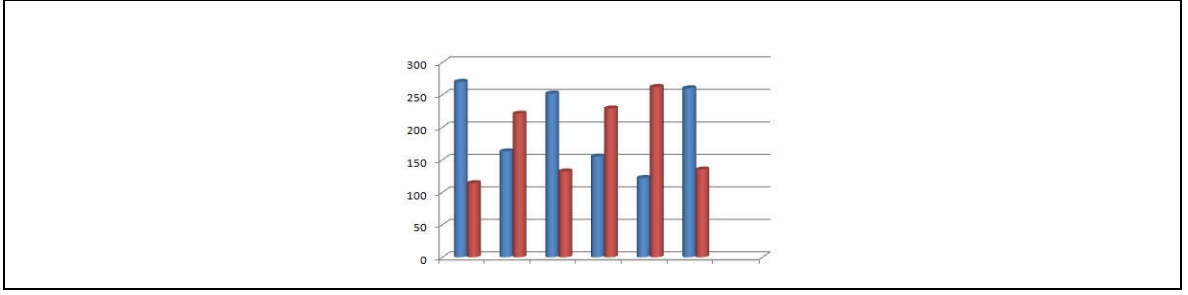

Yürütülen ankette alanlardaki kent donatılarının yeterlilik durumları saptanmak istenmiştir. Fetihpaşa korusundaki kent donatıları değerlendirilmiş ve yeterlilik durumları saptanmak istenmiştir. Alandaki aydınlatma ögesi yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 231, yetersiz diyen ziyaretçi sayısı 153 dür. Oturma birimlerinin yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 260, yetersiz olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 124, çöp kovasının yeterli olduğunu düşünen kişi sayısı 248, yetersiz olduğunu düşünen kişi sayısı 136 dır. Panoların yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 238, yetersiz olduğunu düşünen kişi sayısı 146 dır. Yönlendirme levhalarının yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 245, yetersiz olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 139 dur. Oyun alanı birimlerinin yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 249, yetersiz olduğunu düşünen kişi sayısı 135 dir. Anket sonuçlarını değerlendirecek olursak aydınlatma ögesi % 60,15 ile yeterli, oturma birimleri % 67,70 ile yetersiz, çöp kovası 64,58 ile yeterli, panolar % 61,97 ile yetersiz, yönlendirme levhaları % 63,80 ile yeterli, oyun alanı birimleri 64,84 ile yeterlidir (Tablo 3.13).

Tablo 3.14: Küçük Çamlıca Korusu Donatısı Durum Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANDAKİ KENT DONATILARINI DEĞERLENDİRME DURUMU				
ALAN	KÜÇÜK ÇAMLICA KORUSU			
DURUMU	YETERLİ		YETERSİZ	
N-% DURUMU	N	%	N	%
AYDINLATMA Ö.	270	70,31	114	29,69
OTURMA BİRİMİ	163	42,44	221	57,56
ÇÖP KOVASI	252	65,62	132	34,38
PANO	155	40,36	229	56,64
YÖNLENDİRME L.	122	31,77	262	68,23
OYUN ALANI B.	260	67,70	124	32,30

Yürütülen ankette Küçük Çamlıca korusundaki kent donatılarının yeterlilik durumları saptanmak istenmiştir. Alandaki aydınlatma ögesi yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 270, yetersiz diyen ziyaretçi sayısı 114 dür. Oturma birimlerinin yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 163, yetersiz olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 221, çöp kovasının yeterli olduğunu düşünen kişi sayısı 252, yetersiz olduğunu düşünen kişi sayısı 132 dir. Panoların yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 155, yetersiz olduğunu düşünen kişi sayısı 229 dur. Yönlendirme levhalarının yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 122, yetersiz olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 262 dir. Oyun alanı birimlerinin yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 260, yetersiz olduğunu düşünen kişi sayısı 124 dür. Anket sonuçlarını değerlendirecek olursak aydınlatma ögesi % 70,31 ile yeterli, oturma birimleri % 57,50 ile yetersiz, çöp kovası 65,62 ile yeterli, panolar % 56,64 ile yetersiz, yönlendirme levhaları % 68,23 ile yetersiz, oyun alanı birimleri 67,70 ile yeterlidir (Tablo 3.14).

Tablo 3.15: Büyük Çamlıca Korusu Kent Donatısı Durum Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANDAKİ KENT DONATILARINI DEĞERLENDİRME DURUMU				
ALAN	BÜYÜK ÇAMLICA KORUSU			
DURUMU	YETERLİ		YETERSİZ	
N-% DURUMU	N	%	N	%
AYDINLATMA Ö.	280	72,91	104	27,09
OTURMA BİRİMİ	287	74,73	97	25,27
ÇÖP KOVASI	275	71,61	109	28,39
PANO	270	70,31	114	29,68

YÖNLENDİRME	247	64,32	137	35,68
L.				
OYUN ALANI B.	156	40,62	228	59,38

Yürütülen ankette Büyük Çamlıca korusundaki kent donatılarının yeterlilik durumları saptanmak istenmiştir. Alandaki aydınlatma ögesi yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 280, yetersiz diyen ziyaretçi sayısı 104 dür. Oturma birimlerinin yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 287, yetersiz olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 97, çöp kovasının yeterli olduğunu düşünen kişi sayısı 275, yetersiz olduğunu düşünen kişi sayısı 109 dur. Panoların yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 270, yetersiz olduğunu düşünen kişi sayısı 114 dır. Yönlendirme levhalarının yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 247, yetersiz olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 137 dir. Oyun alanı birimlerinin yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 156, yetersiz olduğunu düşünen kişi sayısı 228 dir. Anket sonuçlarını değerlendirecek olursak aydınlatma ögesi % 72,91 ile yeterli, oturma birimleri % 74,73 ile yeterli, çöp kovası 64,58 ile yeterli, panolar % 71,61 ile yeterli, yönlendirme levhaları % 64,32 ile yeterli, oyun alanı birimleri 59,38 ile yetersizdir (Tablo 3.15)

Alan Bilgisi:

Yürütülen anket kapsamında ziyaretçilerin alanı nereden öğrendikleri tespit edilmek istenmiştir. Fetihpaşa korusunu tv-radyo dan bilen ziyaretçi sayısı % 1,56 ile 6, gazete-dergiden bilen ziyaretçi sayısı % 8,85 ile 34, arkadaş tavsiyesi vasıtasıyla bilen ziyaretçi sayısı %9,11 ile 35, tur şirketi vasıtasıyla bilen ziyaretçi sayısı % 3,12 ile 12, internet vasıtasıyla bilen ziyaretçi sayısı % 18,48 ile 71, alanın yöresini bilen ziyaretçi sayısı % 58,88 ile 226 dır (Tablo 3.16).

Tablo 3.16: Fetihpaşa korusu bilgi analizi

ZİYARETCİLERİN ALANI ÖĞRENME DURUMU		
ALAN	FETİHPAŞA KORUSU	
N-% DURUMU	N	%
TV-RADYO	6	1,56
GAZETE-DERGİ	34	8,85
ARKADAŞ T.	35	9,11
TUR ŞİRKETİ	12	3,12
İNTERNET	71	18,48
ALANI B.	226	58,88

Sonuçları değerlendirecek olursak alanı bilen ziyaretçilerin sayısı % 58,88 ile daha fazladır (Tablo 3.16).

Tablo 3.17: Küçük Çamlıca Korusu Bilgi Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANI ÖĞRENME DURUMU		
ALAN	KÜÇÜK ÇAMLICA KORUSU	
N-% DURUMU	N	%
TV-RADYO	16	4,16
GAZETE-DERGİ	13	3,38
ARKADAŞ T.	30	7,81
TUR ŞİRKETİ	5	1,30
İNTERNET	60	15,62
ALANI B.	260	67,73

Küçük Çamlıca korusunu tv-radyo dan bilen ziyaretçi sayısı % 4,16 ile 16, gazete-dergi den bilen ziyaretçi sayısı % 3,38 ile 13, arkadaş tavsiyesi vasıtasıyla bilen ziyaretçi sayısı % 7,81 ile 30, tur şirketi vasıtasıyla bilen ziyaretçi sayısı % 1,30 ile 5, internet vasıtasıyla bilen ziyaretçi sayısı % 15,62 ile 60, alanın yöresini bilen ziyaretçi sayısı % 67,73 ile 260 dır. Sonuçları değerlendirecek olursak alanın yöresini bilen ziyaretçiler yoğunluktadır (Tablo 3.17).

Tablo 3.18: Büyük Çamlıca Korusu Bilgi Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANI ÖĞRENME DURUMU		
ALAN	BÜYÜK ÇAMLICA KORUSU	
N-% DURUMU	N	%
TV-RADYO	2	0,52
GAZETE-DERGİ	12	3,12
ARKADAŞ T.	46	11,97
TUR ŞİRKETİ	10	2,60
İNTERNET	6	1,56
ALANI B.	308	80,23

Büyük Çamlıca korusunu tv-radyo dan bilen ziyaretçi sayısı % 0,52 ile 2, gazete-dergi den bilen ziyaretçi sayısı % 3,12 ile 12, arkadaş tavsiyesi vasıtasıyla bilen ziyaretçi sayısı % 11,97 ile 46, tur şirketi vasıtasıyla bilen ziyaretçi sayısı % 2,60 ile 10, internet vasıtasıyla bilen ziyaretçi sayısı % 1,56 ile 6, alanın yöresini bilen ziyaretçi sayısı % 50,73 ile 308 dir. Sonuçları değerlendirecek olursak alanın yöresini bilen ziyaretçiler yoğunluktadır (Tablo 3.18).

Alandaki Eksiklikler:

Yürütülen anket kapsamında, ziyaretçilerin alanda gördükleri eksikliklerin tespit edilmesi istenmiştir. Fetihpaşa korusundaki otoparkın eksik olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 82, açık dinlenme alanlarının eksik olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 73. kapalı dinlenme alanlarının eksik olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 99, ulaşımın çözümünün eksik olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 82, diğer eksikliklerin olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 48 dir. Sonuçları değerlendirecek olursak alandaki en büyük eksiklik % 25,78 ile kapalı dinlenme alanıdır (Tablo 3.19).

Tablo 3.19: Fetihpaşa Korusu Eksiklik Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANDAKİ EKSİKLİKLERİ DEĞERLENDİRME DURUMU		
ALAN	FETİHPAŞA KORUSU	
N-% DURUMU	N	%
OTOPARK	82	21,35
AÇIK DİNLENME ALANI	73	19,01
KAPALI DİNLENME ALANI	99	25,78
ULAŞIM	82	21,35
DİĞER	48	12,6

Tablo 3.20: Küçük Çamlıca Korusu Eksiklik Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANDAKİ EKSİKLİKLERİ DEĞERLENDİRME DURUMU		
ALAN	KÜÇÜK ÇAMLICA KORUSU	
N-% DURUMU	N	%
OTOPARK	85	22,13
AÇIK DİNLENME ALANI	71	18,48
KAPALI DİNLENME ALANI	93	24,21
ULAŞIM	70	18,22
DİĞER	65	16,96

Küçük Çamlıca korusundaki otoparkın eksik olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 85, açık dinlenme alanlarının eksik olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 71. kapalı dinlenme alanlarının eksik olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 93, ulaşımın çözümünün eksik olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 70, diğer eksikliklerin olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 65 dir. Sonuçları değerlendirecek olursak alandaki en büyük eksiklik % 24,21 ile kapalı dinlenme alanıdır (Tablo 3.20).

Büyük Çamlıca korusundaki otoparkın eksik olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 78, açık dinlenme alanlarının eksik olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 76. kapalı dinlenme alanlarının eksik olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 84, ulaşımın çözümünün eksik olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 85, diğer eksikliklerin olduğunu düşünen ziyaretçi sayısı 61 dir. Sonuçları değerlendirecek olursak alandaki en büyük eksiklik % 22,13 ile ulaşım (Tablo 3.21).

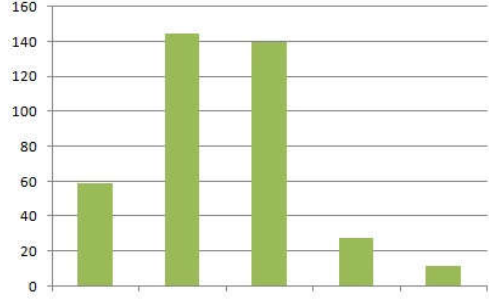
Tablo 3.21: Büyük Çamlıca Korusu Eksiklik Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANDAKİ EKSİKLİKLERİ DEĞERLENDİRME DURUMU		
ALAN	BÜYÜK ÇAMLICA KORUSU	
N-% DURUMU	N	%
OTOPARK	78	0,46
AÇIK DİNLENME ALANI	76	19,79
KAPALI DİNLENME ALANI	84	21,87
ULAŞIM	85	22,13
DİĞER	61	15,88

Alan Ulaşımı:

Tablo 3.22: Fetihpaşa Korusu Ulaşım Analizi

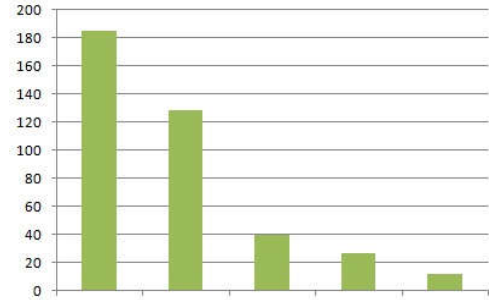
ZİYARETCİLERİN ALANA ULAŞIM DURUMU		
ALAN	FETİHPAŞA KORUSU	
N-% DURUMU	N	%
ÖZEL ARAÇ	59	15,38
OTOBÜS	145	37,76
MİNİBÜS	140	36,45
YAYA	28	7,29
BİSİKLET	12	3,12

Yürütülen anket de ziyaretçilerin alanlara ne şekilde ulaşım sağladıkları tespit edilmek istenmiştir. Fetihpaşa korusuna özel araç ile gelen ziyaretçi sayısı 59, otopüs ile gelen ziyaretçi sayısı 145, minibüs ile gelen ziyaretçi sayısı 140, yaya olarak gelen ziyaretçi sayısı 28, bisiklet ile gelen ziyaretçi sayısı 12 dir. Sonuçları değerlendirecek olursak alana % 37,76 ile en çok otopüs ile ulaşım sağlanmıştır (Tablo 3.22).

Tablo 3.23: Küçük Çamlıca Korusu Ulaşım Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANA ULAŞIM DURUMU		
ALAN	KÜÇÜK ÇAMLICA KORUSU	
N-% DURUMU	N	%
ÖZEL ARAÇ	185	48,19
OTOBÜS	129	33,59
MİNİBÜS	40	10,41
YAYA	27	7,03
BİSİKLET	3	0,78

Küçük Çamlıca korusuna özel araç ile gelen ziyaretçi sayısı 185, otobüs ile gelen ziyaretçi sayısı 129, minibüs ile gelen ziyaretçi sayısı 40, yaya olarak gelen ziyaretçi sayısı 27, bisiklet ile gelen ziyaretçi sayısı 3 dür. Sonuçları değerlendirecek olursak alana % 48,19 ile en çok özel araç ile ulaşım sağlanmıştı (Tablo 3.23).

Tablo 27.de Büyük Çamlıca korusuna özel araç ile gelen ziyaretçi sayısı 180, otobüs ile gelen ziyaretçi sayısı 80, minibüs ile gelen ziyaretçi sayısı 63, yaya olarak gelen ziyaretçi sayısı 61, bisiklet ile gelen ziyaretçi sayısı 0 dır. Sonuçları değerlendirecek olursak alana % 46,87 ile en çok özel araç ile ulaşım sağlanmıştır (Tablo 3.24).

Tablo 3.24: Büyük Çamlıca Korusu Ulaşım Analizi

ZİYARETCİLERİN ALANA ULAŞIM DURUMU		
ALAN	BÜYÜK ÇAMLICA KORUSU	
N-% DURUMU	N	%
ÖZEL ARAÇ	180	46,87
OTOBÜS	80	20,83
MİNİBÜS	63	16,40
YAYA	61	15,90
BİSİKLET	0	0,0

BÖLÜM 4

SONUÇ VE ÖNERİLER

Üsküdar yeşil alan envanteri içerisinde geniş yeşil alan miktarına sahip olan çalışma alanları; Fetihpaşa, Küçük Çamlıca ve Büyük Çamlıca korularında alaların fotoğrafları incelenmiş 1:1000 lik halihazır planları değerlendirilmiş ve alanda yürütülen 384 kişilik ziyaretçi anketinde verilen cevaplar analiz edildiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- Alanlara ziyaretçilerin çoğunluğunun İstanbul'da ikamet eden alanları bilen, çoğunluğu lise mezunu olan ziyaretçilerdir. Alanları ziyaret edenlerin genelde İstanbul'da ikamet etmesi alanların yeterince bilinmediğini göstermektedir.
- Alanları her mevsim tercih ettikleri, çoğunlukla yazın tercih ettikleri ve daha sık ziyaret ettikleri alanın Büyük Çamlıca olduğu görülmektedir. Kapalı dinlenme alanlarının fazla olmasının ziyaret sıklığına etkisi olduğu görülmektedir.
- Alanlara çoğunlukla yeme-içme amacı ile gidildiği görülmektedir. Buda alanın kent parkı işlevinin yetersiz olduğunu göstermektedir.
- Alanlarda yapılan bitkisel ve yapısal düzenlemelerin çoğunlukla kısmen yetersiz olduğu fakat alanların formu ile uyumlu düzenlemeler yapıldığı görülmektedir.
- Alanların içindeki yollar tüm mekanlara geçişi sağladığı ve yeterli olduğu görülmektedir. Alan içindeki sosyal etkileşimin fazla olması yol akslarının doğru şekilde oluşturulduğunu göstermektedir.
- Alanı en çok yeme-içme amacı için tercih etmesinin nedenini sosyal tesislerin manzaralı alanlara konumlandırılması olduğu göstermektedir.
- Sosyal tesis alanlarının mevcut olan köşklerin dönüştürülmesi ile yapılmış olması alanda sonradan inşa edilen bir yapı olmadığını göstermektedir. Buda alana doğal peyzajının korunduğunu göstermektedir.
- Alanların kuru olması ve aynı zamanda kent parkı işlevi görürken yapılan düzenlemelerin mevcut doğal yapı ile uyumlu olması alanın kompozisyonunun bir bütün içinde tasarlandığını göstermektedir.

- Alanlarda hem piknik hemde dinlenme gibi birçok amacı içinde bulunduran diğer amaçlarla gelenlerin sayısının az olması, alanlarda ekonomik faaliyetlerin fazla sosyal ve kültürel faaliyetlerin daha az olduğunu göstermektedir.

Fetihpaşa Korusu:

- Spor tesisi ve dinlenme alanlarının kısmen yeterli olması alanda yapılan ve yapılacak sosyal faaliyetleri olumsuz etkilemektedir.
- Bitkisel düzenlemelerin yeterli olması ve alanın bir çok bitki türünü içinde bulunması sebebiyle alanda bir çok canlının doğa ile etkileşimde olması alanın ekolojik işlevine olumlu yönde etkilemektedir.
- Aydınlatma ögesi, çöp kovası, yönlendirme levhası yeterli olması alanın rekreasyon işlevine olumlu katkı sağlamaktadır.
- Oyun alanı birimlerinin yeterli olması alanın sosyal işlevini olumlu etkilemektedir.
- Pano ve oturma birimleri yetersiz olması alanın sosyal ve kültürel işlevini olumsuz etkilemektedir.
- Kapalı dinlenme alanının yetersiz olması alanın daha az ziyaret edilmesine neden olur. Buda ekonomik ve sosyal işlevini olumsuz etkilemektedir.
- Otopark sorunun olması ve yoğunlukla toplu taşıma ile ulaşım sağlanması alanın ekolojik işlevini olumlu etkilerken sosyal işlevini olumsuz etkilemektedir.
- En çok yeme-içme amacı ile tercih edilmesi alanın ekonomik işlevini olumlu etkilerken sosyal ve kültürel işlevine olumsuz etkilemektedir.
- Alanda sonradan yapılan bir yapının olmaması alanın yol eğiminin rahatsız edici olmaması alanın arazi işlevini olumlu etkilemektedir.
- Diğer amaçla gelenlerin en az bu alanın olması sosyal ve kültürel işlevine olumsuz katkı sağlamaktadır.
- Alana yürüyüş ve spor yapma amacı ile gelen ziyaretçilerin olması alanın sağlık işlevini olumlu etkilemektedir.

Tablo 3.25: Fetiħpařa Korusu'nun kent parkı işlevlerine göre değerlendirilmesi

KENT PARKI İŞLEVLERİNE GÖRE DEğERLENDİRME								
FETİHPAŞA KORUSU								
	Araz i İŞlev i	Ekoloji k İŞlevi	Sağlı k İŞlevi	Sosya l İŞlevi	Ekonomi k İŞlevi	Rekreasyo n İŞlevi	Eğiti m İŞlevi	Kültüre l İŞlevi
VAR								
YOK								
KISME N								

Küçük Çamlıca Korusu:

- Spor tesislerinin kısmen yeterli olması alanın sosyal ve sağlık işlevini olumsuz etkilemektedir.
- Bitkisel düzenlemelerinin kısmen yeterli olması alanın diğer canlıların doğa ile etkileşimin daha az olmasına ve bu sebeple ekolojik işlevini olumsuz etkilemektedir.
- Dinlenme alanlarının yeterli olması alana daha çok ziyaretçi gelmesine neden olur. Buda alanın sosyal ve kültürel işlevini olumlu etkilemektedir.
- Aydınlatma oğesi, çöp kovası ve oyun alanı birimleri yeterli olması alanın rekreasyon işlevini olumlu etkilemektedir.
- Yönlendirme levhaları, pano ve oturma birimleri yetersiz olması alanın rekreasyon ve sosyal işlevini olumsuz etkilemektedir.
- Alana genelde özel araç ile ulaşım sağlanmaktadır. Alandaki yolun alanın etrafından dolanarak diğer alanlara ulaşması alanın ekolojik işlevini olumsuz etkilerken rekreasyon işlevine olumlu katkı sağlamaktadır.
- Alan içerisinde piknik yapılmaya müsait yerler olması alanın sosyal işlevini olumlu etkilemektedir.
- Alandaki sosyal tesis alanın manzaralı bölgede olması alanın ekonomik işlevini olumlu etkilemektedir.
- Alanda geniş bir otoparkının olması alana genelde özel araç ile ulaşımın olması alanın ekolojik ve arazi işlevine olumsuz katkı sağlamaktadır.
- Alanların birbirini görecek Şekilde olması alanın sosyal ve kültürel işlevine

olumlu katkı sağlamaktadır.

- Yolun hem araç hem yaya yolu olarak kullanılması yürüyüş imkanını kısıtlayarak alanın sağlık işlevini olumsuz etkilemektedir.

Tablo 3.26: K. Çamlıca Korusu'nun kent parkı işlevlerine göre değerlendirilmesi

KENT PARKI İŞLEVLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRME								
KÜÇÜK ÇAMLICA KORUSU								
	Araz i İşlev i	Ekoloji k İşlevi	Sağlı k İşlevi	Sosya l İşlevi	Ekonomi k İşlevi	Rekreasyo n İşlevi	Eğiti m İşlevi	Kültüre l İşlevi
VAR								
YOK								
KISME N								

Büyük Çamlıca Korusu:

- Aydınlatma ögesi, çöp kovası, yönlendirme levhası, panonu yeterli olması alanın rekreasyon işlevini olumlu etkilemektedir.
- Oturma birimleri yeterli olması alanın daha çok tercih edilmesine sebep olmaktadır ve buda alanın sosyal ve kültürel işlevine olumlu katkı sağlamaktadır.
- Oyun alanı birimleri yetersiz olması alanın sosyal işlevini olumsuz etkilemektedir.
- Alanda ulaşım sorunu olduğu görülmektedir. Buda Genelde özel araç ile ulaşım sağlanmasına sebep olurken alanın ekolojik işlevini olumsuz etkilemektedir.
- Spor tesislerinin kısmen yeterli olması ve yürüyüş amacı ile çok tercih edilmemesi alanın sağlık işlevini olumsuz etkilemektedir.
- Bitkisel düzenlemelerinin kısmen yeterli olduğu görülmektedir. Alanda yeterli bitkilendirme olmaması alanın ekolojik işlevini olumsuz yönde etkilemektedir.
- Dinlenme alanlarının yeterli olması alanın ekonomik işlevini olumlu etkilemektedir. Bu sebeple ziyaretçilerin daha çok tercih ettiği bir alan olması alanın sosyal ve kültürel işlevini de olumlu yönde etkilemektedir.
- Alanın en çok yeme içme mekanı olarak tercih edilmesi alanın ekonomik

işlevini olumlu etkilemektedir.

- Diğer amaçlarla en çok tercih edilen alan olması bir çok etkinliğin yapıldığını göstermektedir. Buda alanın sosyal ve kültürel işlevine olumlu katkı sağlamaktadır.
- Alan içerisine araç yolu girmemesi alanın rekreasyon işlevine olumlu katkı sağlamaktadır.
- Alanın doğal yapısı sebebiyle düz olması heryeri bütün manzaraya hakimdir. Buda alanın ekonomik işlevine olumlu katkı sağlamaktadır.

Tablo 3.27: B. Çamlıca Korusu'nun kent parkı işlevlerine göre değerlendirilmesi

KENT PARKI İŞLEVLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRME								
BÜYÜK ÇAMLICA KORUSU								
	Araz i İşlev i	Ekoloji k İşlevi	Sağh k İşlevi	Sosya l İşlevi	Ekonomi k İşlevi	Rekreasyo n İşlevi	Eğiti m İşlevi	Kültüre l İşlevi
VAR								
YOK								
KISME N								

Bu sonuçlar doğrultusunda alanları kent parkı işlevlerine değerlendirilmiştir. Yapılan çalışmaların amacının kaliteli açık yeşil alan oluşturmak olduğu için alanların kent parkı kalite kriterlerine göre değerlendirilmesi aşağıda yapılmıştır. Yapılan değerlendirmelere göre alanlar için öneriler geliştirilmiştir.

Fetihpaşa Korusu: Alanın heryaş grubundan, her cinsiyetten ve farkı eğitim durumuna sahip ziyaretçilerin olması ve alanın her mevsim ziyaret edilerek yılda en az bir kez ziyaret edilmesi alanın erişilebilir olduğunu göstermektedir. Alanda da donatılar, sosyal tesis alanları, bitkilendirmelerde eksikliklerin olması ve alanın yılda çok sık ziyaretçisinin olmaması alanın konforlu olmadığını göstermektedir. Alanın bilinmesi, ziyaretçilerin alan bölgesinde ikamet etmesi, alanın yaz-kış ziyaret edilerek ulaşımının kolay olması alanın ulaşılabilir olduğunu göstermektedir. Alanın bir çok amaç ile gelen ziyaretçilerinin olması alanın sosyal olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.28: Fetihpaşa Korusu'nun kalite kriterlerine göre değerlendirilmesi

KALİTE KRİTERLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRME			
FETİHPAŞA KORUSU			
ERİŞİLEBİLİRLİK	KONFOR	ULAŞILANİLİRLİK	SOSYALLİK
Yaş Grubu	Kullanım Durumu	Alan Bilgisi	Ziyaret Amacı
Cinsiyet	Donatı Durumu	Ulaşım Durumu	
Eğitim Durumu	Eksiklikler	İkamet Durumu	
Ziyaret Sıklığı		Ziyaret Durumu	
Kullanım Durumu			
VAR			
YOK			
KSMN			

Fetihpaşa Korusu için Getirilen Öneriler:

- Ulaşımın sorununu olmadığı görülen alanda kapalı dinlenme alanı ve otopark sayısının artırılması gerekmektedir.
- Oturma birimleri ve panoların artırılması gerekmektedir.
- Alanda yapılan bitkisel düzenlemelerin artırılması gerekmektedir.

Küçük Çamlıca Korusu: Alanın heryaş grubundan, her cinsiyetten ve farklı eğitim durumuna sahip ziyaretçilerin olması ve alanın her mevsim ziyaret edilerek yılda 5'den çok ziyaret edilmesi alanın erişilebilir olduğunu göstermektedir. Alanda donatılar, sosyal tesis alanları, bitkilendirmelerin kısmenyeterli olması alanın kısmen konforlu olduğunu göstermektedir. Alanın bilinmesine ve ziyaretçilerin alanla aynı bölgede ikamet etmesine rağmen alanda ulaşımın zor olması ve ziyaret sıklığını da olumsuz etkilemektedir ve buda alanın kısmen ulaşılabilir olduğunu göstermektedir. Alana bir çok amaçla ziyaretçilerin gelmesi alanın sosyal olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.29: K. Çamlıca Korusu'nun kalite kriterlerine göre değerlendirilmesi

KALİTE KRİTERLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRME			
KÜÇÜK ÇAMLICA KORUSU			
ERİŞİLEBİLİRLİK	KONFOR	ULAŞILANİLİRLİK	SOSYALLİK
Yaş Grubu	Kullanım Durumu	Alan Bilgisi	Ziyaret Amacı
Cinsiyet	Donatı Durumu	Ulaşım Durumu	
Eğitim Durumu	Eksiklikler	İkamet Durumu	
Ziyaret Sıklığı		Ziyaret Durumu	
Kullanım Durumu			
VAR			
YOK			
KSMN			

Küçük Çamlıca Korusu İçin Getirilen Öneriler:

- Alana toplu taşıma ile ulaşım sorunu çözülmelidir.
- Alan içerisindeki pano ve oturma birimlerinin artırılması gerekmektedir.
- Bitkisel düzenlemelerin ve spor tesislerinin artırılması gerekmektedir.

Büyük Çamlıca Korusu: Alanın heryaş grubundan, her cinsiyetten ve farklı eğitim

durumuna sahip ziyaretçilerin olması ve alanın her mevsim ziyaret edilerek yılda 5'den çok ziyaret edilmesi alanın erişilebilir olduğunu göstermektedir. Alanda donatılar, sosyal tesis alanları, bitkilendirmelerin yeterli olması alanın konforlu olduğunu göstermektedir. Alanın biliniyor olması, ziyaretçilerin alanla aynı bölgede olması ve alanın yaz-kış yoğun olarak ziyaret edilmesine rağmen ulaşımının zor olması alanın ulaşılabilirliğinin kısmen olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.30: B. Çamlıca Korusu'nun kalite kriterlerine göre değerlendirilmesi

KALİTE KRİTERLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRME			
FETİHPAŞA KORUSU			
ERİŞİLEBİLİRLİK	KONFOR	ULAŞILANİLİRLİK	SOSYALLİK
Yaş Grubu	Kullanım Durumu	Alan Bilgisi	Ziyaret Amacı
Cinsiyet	Donatı Durumu	Ulaşım Durumu	
Eğitim Durumu	Eksiklikler	İkamet Durumu	
Ziyaret Sıklığı		Ziyaret Durumu	
Kullanım Durumu			
VAR			
YOK			
KSMN			

Büyük Çamlıca Korusu İçin Getirilen Öneriler:

- En çok ziyaret edilen alanın toplu taşıma ile ulaşım sorununun çözülmesi gerekmektedir.
- Bitkisel düzenlemelerin artırılması spor tesislerinin çoğaltılması gerekmektedir.

Dünya'da geniş yeşil alan miktarına sahip kent parkları içinde kent donatıları, sosyal tesisler, spor alanları gibi bir çok aktivitenin yapılabildiği alanlara sahiptir. Bitkilendirme çalışmalarının yanı sıra bilimsel faaliyetleri gerçekleştiren alanları barındırması aynı zamanda eğitici yönlerini de ortaya koymaktadır. Bir çok konserlerin festival ve etkinliklerin ev sahipliğini yapan bu alanlar yeteri kadar geniş ve her kesimden ziyaretçilerin ihtiyacını karşılayan alanlardır. Bu alanlarda erişilebilirlik, konfor, ulaşılabilirlik ve sosyallik açısından üst düzeydedir.

Türkiye'de geniş alanlara sahip olmayan kent parkları bitkilendirme çalışmaları bakımından yeterli, donatı ve sosyal tesis olarak dünyada ki kent parklarına göre daha yetersizdir. Tiyatro salonu gibi eğitici alanların bulunmadığı kent parkları, bir çok faaliyeti dünyada ki kent parklarına göre kısmen karşılayacak düzeydedir. Bu alanlarda erişilebilirlik, konfor, ulaşılabilirlik ve sosyallik orta düzeydedir.

Fetihpaşa, Küçük Çamlıca ve Büyük Çamlıca Koruları kent parkı işlevini üslenmiş her kesime hitap etmesi gerekirken aynı anda korunması ve park işlevini yerine getirmesi gereken alanlardır. Genel olarak bakıldığında koruma işlevi ve her kesime hitap eden yönü yeterli iken kent parkı işlevi kısmen yeterli olan alanlar olduğu görülmektedir. Hermevsim ziyaretçisi olan bu alanlarda bitkisel düzenlemelerin geliştirilmesi, kapalı dinlenme alanlarının artırılması, toplu taşıma ile ulaşımın olması, alan içerisindeki spor alanlarının artırılması, kent parkı işlevinin iyileştirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Albayrak, S. (2000). Gülhane, Yıldız ve Emirgan Parklarının Kent Parkı İşlevi Açısından İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- Akpınar, A. (2013). Kentsel Açık Alanlar: Başarılı Bir Kentsel Açık Alan İçin Gerekli Olan Kriterler Nelerdir? *Peyzaj Mimarlığı 5. Kongresi* (s.1290-1296). Adana. Adnan Menderes Üniversitesi Yayınları.
- Başalma, E., Uslu, A., Körmeçli, P. (2017). Kent Parkı Kalite Göstergelerinin Değerlendirilmesi Kapsamında Bir Deneme: Ankara / 100. Yıl Birlik Park Örneği. *International Journal of Landscape Architecture Research*, 1(1), 8-13.
- Bektaş, A. (2010). Bursa İle Kent Parklarının, Reşat Oyal Kültürparkı, Soğanlı Botanik Parkı ve Merinos Parkı Örneklerinde Peyzaj Tasarım Kriterlerine Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Boyacı, E. (2010). Ülkemizde Kent Parkı İşlevlerini Etkileyen Etmenler. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Coşaner, M. (2009). İstanbul İli Şişli İlçesinde Bulunan Bazı Parkların Peyzaj Tasarım İlkeleri Açısından İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.
- Demir, E. (2006). Toplumsal Değişme Süreci İçinde Gençlik Parkı: Sosyolojik Bir Değerlendirme. *Planlama Dergisi*, (38), 69-77.
- Eminağaoğlu, Z., Yavuz, A. (2010). Kentsel Yeşil Alanların Planlaması ve Tasarımını Etkileyen Faktörler: Artvin İli Örneği. *III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi* (s. 1536-1547). Artvin. Artvin Çoruh Üniversitesi Yayınları

- Emür, S.H., Onsekiz, D. (2007). Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi- Kayseri / Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (22), 367-396.
- Garipoğlu, N. (1996). Tarihi Kent İçi Parklarına Bir Örnek, İstanbul Gülhane Parkı, *International Journal of Geography and Geography Education*. 1(1). 151-186.
- Gül, A., Küçük, V. (2001) Kentsel Açık-Yeşil Alanlar ve Isparta Kenti Örneğinde İrdelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*.27-48.
- Karlier, G. (2017). Kent Parkları Kavramı ve Bursa Kent Parklarında Kullanıcı Memnuniyetinin İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Korkut, A., Kiper, T., Topal, T. (2017). Kentsel Peyzaj Tasarımında Ekolojik Yaklaşımlar. *Artium*, 5(1), 14-26.
- Ocak, R.Ö. (2014). Kent Parklarının Tasarım Anlayışlarının Yurtiçi ve Yurtdışı Örneklerinde İrdelenmesi, *Selçuk Tarım Bilimleri Dergisi*. 12-20.
- Önal, S., Sağır, Ö. (2018). Ankara Kent Parklarının Kullanımının Belirlenmesi. *Ankara Araştırma Dergisi*, 77-90.
- Özkır, A. (2007). Kent Parkları Yönetim Modelinin Geliştirilmesi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Pamay, B. (1997). Türklerde Bahçe Sanatı, Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, Cilt 3, YEM, İstanbul.
- Polat, A.T. (2001). Kent Parkı Kavramı ve Konya Kenti İçin Bir Örnek Çalışma. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sarıkaya, M. (2007). Göksu Parkı'nın (Eryaman-Ankara) Mevcut Kullanımı ve Kullanıcı Beklentilerinin İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- URL-1 (2018). <http://www.mimdap.org/>, 18.05.2018
- URL-2 (2018). <http://www.plantdergisi.com/doc-dr-gul-atanur/turkiye-de-kent-parki-gelenegi.html>, 12.04.2018
- URL -3 (2018). <https://gezipgordum.com/bursa-kulturpark/>, 16.01.2018
- URL-4 (2018). www.bursa.bel.tr, 10.01.2018
- URL-5 (2019). <http://www.avrupaparkbahceler.com>, 20.02.2019
- URL-6 (2019). <http://www.ibttm.gov.tr/>, 20.02.2019
- URL-7 (2018). <https://www.tripsavvy.com/things-to-do-in-central-park-1612767>, 15.02.2018

- URL-8 (2018). www.centralparknyc.org, 9.03.2018
- URL-9 (2018). <http://www.reidsengland.com/places/london/see/hyde-park/>, 5.06.2018
- URL-10 (2019). <https://www.uskudar.bel.tr/userfiles/files/2015-2019%20Stratejik%20Plan.pdf>, 20.01.2019
- URL-11(2019). <http://tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=30709>, 15.04.2019
- URL-12 (2019). <https://duranguler.com/ornek-hacmi-hesaplama>, 18,02.2019
- URL13 (2018). <http://www.anadoluparkbahceler.com/>, 21,04.2019
- Yazıcı, Y. (2016). Gaudi Dokunmamızı mi İstedi ? *Mimarlık ve Yaşam Dergisi*. 1(1), 53-60.
- Zengin, E., Ededou, A. (2010). Çevre Sorunlarının Yerel Özellikleri ve Üsküdar Örneği. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 149-179.

EKLER

EK 1: Kent Parklarında Peyzaj Düzenlemeleri: İstanbul-Üsküdar Örneği Anket Soruları

1.YAŞ GRUBU ?

- 18-25
- 26-35
- 36-45
- 56-65
- 66 VE ÜSTÜ

2.CİNSİYET ?

- Kadın
- Erkek

3.EĞİTİM DURUMUNUZ?

- Okur-yazar değil
- İlköğretim
- Lise
- Üniversite
- Lisansüstü

4.İSTANBUL'DA MI YAŞIYORSUNUZ ?7

- Evet
- Hayır

5.ALANLARI KAÇ KEZ ZİYARET ETTİNİZ?

Fetihpaşa Korusu;

- 1
- 1-5
- 5 den çok

Küçük Çamlıca Korusu;

- 1
- 1-5
- 5 den çok

Büyük Çamlıca Korusu;

- 1
- 1-5
- 5 den çok

6.ALANLARI HANGİ SIKLIKLA ZİYARET ETTİNİZ?

Fetihpaşa Korusu;

- Haftada 1
- Haftada 1 den fazla
- Ayda 1
- Ayda 1 den fazla
- Yılda 1
- Yılda 1 den fazla

Küçük Çamlıca Korusu;

- Haftada 1 den fazla

- Ayda 1
- Ayda 1 den fazla
- Yılda 1
- Yılda 1 den fazla

Büyük Çamlıca Korusu;

- Haftada 1 den fazla
- Ayda 1
- Ayda 1 den fazla
- Yılda 1
- Yılda 1 den fazla

7.ALANLARI ZİYARET ETME AMACINIZ NEDİR?

Fetihpaşa Korusu;

- Yeme-İçme
- Dinleme
- Fotoğraf Çekme
- Eğlenme
- Yürüyüş
- Diğer

Küçük Çamlıca Korusu;

- Yeme-İçme
- Dinleme
- Fotoğraf Çekme
- Eğlenme
- Yürüyüş
- Diğer

Büyük Çamlıca Korusu;

- Yeme-İçme
- Dinleme
- Fotoğraf Çekme
- Eğlenme
- Yürüyüş
- Diğer

8.ALANLARDA SPOR TESİSİ YETERLİ Mİ?

Fetihpaşa Korusu;

- Evet
- Hayır
- Kısmen

Küçük Çamlıca Korusu;

- Evet
- Hayır
- Kısmen

Büyük Çamlıca Korusu;

- Evet
- Hayır
- Kısmen

9.ALANLARDA DİNLENME ALANI YETERLİ Mİ?

Fetihpaşa Korusu;

- Evet
- Hayır
- Kısmen

Küçük Çamlıca Korusu;

- Evet
- Hayır
- Kısmen

Büyük Çamlıca Korusu;

- Evet
- Hayır
- Kısmen

10.ALANLARDA BİTKİSEL DÜZENLEMELER YETERLİ Mİ?

Fetihpaşa Korusu;

- Evet
- Hayır
- Kısmen

Küçük Çamlıca Korusu;

- Evet
- Hayır
- Kısmen

Büyük Çamlıca Korusu;

- Evet
- Hayır
- Kısmen

11.ALANLARI ZİYARET ETMEK İÇİN HANGİ MEVSİMLERİ TERCİH EDİYORSUNUZ?

- İlkbahar-Yaz
- Sonbahar-Kış
- Hermevsim

12.ALANLARDA HANGİ KENT DONATILARI YETERLİ?

Fetihpaşa Korusu;

- Aydınlatma Ögesi
- Oturma Birimi
- Çöp Kovası
- Pano
- Yönlendirme Levhası
- Oyun Alanı Birimleri

Küçük Çamlıca Korusu;

- Aydınlatma Ögesi
- Oturma Birimi
- Çöp Kovası
- Pano
- Yönlendirme Levhası
- Oyun Alanı Birimleri

Büyük Çamlıca Korusu;

- Aydınlatma Ögesi
- Oturma Birimi
- Çöp Kovası
- Pano
- Yönlendirme Levhası
- Oyun Alanı Birimleri

13.ALANLARDA HANGİ KENT DONATILARI YETERSİZ?

Fetihpaşa Korusu;

- Aydınlatma Ögesi
- Oturma Birimi

- öp Kovası
- Pano
- Yönlendirme Levhası
- Oyun Alanı Birimleri

Küçük Çamlıca Korusu;

- Aydınlatma Ögesi
- Oturma Birimi
- öp Kovası
- Pano
- Yönlendirme Levhası
- Oyun Alanı Birimleri

Büyük Çamlıca Korusu;

- Aydınlatma Ögesi
- Oturma Birimi
- öp Kovası
- Pano
- Yönlendirme Levhası
- Oyun Alanı Birimleri

14.ALANLARIN VARLIĞINDAN NASIL HABERDAR OLDUNUZ?

Fetihpaşa Korusu

- Tv-Radyo
- Gazete-Dergi
- Arkadaş Tavsiyesi
- Tur Şirketi
- İnternet
- Yöreyi Biliyorum

Küçük Çamlıca Korusu

- Tv-Radyo
- Gazete-Dergi
- Arkadaş Tavsiyesi
- Tur Şirketi
- İnternet
- Yöreyi Biliyorum

Büyük Çamlıca Korusu

- Tv-Radyo
- Gazete-Dergi
- Arkadaş Tavsiyesi
- Tur Şirketi
- İnternet
- Yöreyi Biliyorum

15.ALANLARDA GÖRDÜĞÜNÜZ EN ÖNEMLİ SORUN veya EKSİKLİK NEDİR?

Fetihpaşa Korusu

- Otopark
- Açık Dinlenme Alanı
- Kapalı Dinlenme Alanı
- Ulaşım
- Diğer

Küçük Çamlıca Korusu

- Otopark
- Açık Dinlenme Alanı
- Kapalı Dinlenme Alanı

- Ulaşım
- Diğer

Büyük Çamlıca Korusu

- Otopark
- Açık Dinlenme Alanı
- Kapalı Dinlenme Alanı
- Ulaşım
- Diğer

16.ALANLARA NE ŞEKİLDE ULAŞIM SAĞLADINIZ?

- Özel araç
- Otobüs
- Minibüs
- Yaya
- Bisiklet

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Nur Banu METİN
Doğum Yeri ve Tarihi : İstanbul 23.05.1992

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu
İngilizce Hazırlık Bölümü, 2010-2011
Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı
Bölümü, 2011-2015
Yüksek Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj
Mimarlığı Anabilim Dalı, 2015-2019
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Bilimsel Faaliyet/Yayımlar : Koçan, N., Erçen, Z., Metin, N. B., 2019, III. Uluslar
arası Avrasya Multidisipliner Çalışmalar Kongresi 2019,
4-7 Nisan 2019, Gaziantep, "Alabalık Tesislerinin
Peyzaj Tasarımları Üzerine Bir Çalışma: Kozlu-
Değirmenağzı (Zonguldak) Örneği", Sözlü Bildiri.
Aldığı Ödüller :

İş Deneyimi

Stajlar : Üsküdar Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü (2014)
İ.B.B Ağaç ve Peyzaj A.Ş (2013)

Projeler ve Kurs Belgeleri : -

Çalıştığı Kurumlar : -

İletişim

E-Posta Adresi : nurbanuasker@gmail.com

Tarih : 13.06.2019 (Tez Savunma Tarihi)